

פרשת מטות מסעי | תשפ"ה

היום וכל הלילה, וכל הגויים עסוקים כל העת בלחשוב מחשבות שטנה לאבד את כל היהודים.

שישנאו את היהודי בלא שום טעם

נפלאים הם דבריו של בעל האור שמח זי"ע (משך חכמה בחקותי) שמבאר את הדברים היטב, ותוכן דבריו שכאשר גזרה ההשגחה העליונה שעם בני ישראל יתנוודדו ויתגלגלו בארצות שנים רבות מאוד מאוד עד זמן אשר חקקה המטרה האלוקית... אזי הבורא כל עולמים המגיד מראשית אחרית חשב אז מחשבות לבלתי ידח ממנו נידח, היאך יתקיימו עם ישראל בארצות אויביהם, ואיך לא יתבוללו בעמים, שהרי בדרך הטבע כשיגורו בני ישראל במקומותיהם של אומות העולם, מסתבר שעם הזמן ילמדו ממעשיהם ויתחברו עמם אט אט, עד שח"ו יהיו ככל הגויים בית ישראל, ולא יזכר שם ישראל עוד בעולם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא, נתן בליבם של אומות העולם שישנאו את היהודי בלא שום טעם, רק שנאה לעצם האיש הישראלי. הם לא יחפצו בקרבתו אלא אדרבא, רק ירצו לרודפו ולהורגו, ועל ידי זה יזכור תמיד הישראל שהוא עם לבדד ישכון ואין לו שום שייכות לגוי הירוד והנחות. עי"ש עוד.

באם אכן נתבונן בקורותיו של עם ישראל, ונקיים את דברי משה רבינו 'בינו שנות דור ודור' (דברים לב ז) נראה ונינוכח היטב את אמיתות הדבר הזה, כאשר לאורך כל הדורות ראו בבירור שהרדיפה על היהודים והדת היא אשר העמידה את היהדות על תילה, וכגון מה שהיו מצוי בימים קדמונים, שהנכרים גזרו על היהודים שיגורו בתוך 'גטו' ואיזור מסוים, שזה הביא הבדלה והפרשה עצומה בין היהודי לגוי, ושמר על האידישקייט לבל תחולל ולבל תתבולל בין הגויים.

כך ראו נכוחה גם בגלות אמריקה, שכידוע הסמל והנקודה של אמריקה היא ארץ החירות והבלתי מוגבלת, ולא עלינו זה גרם שהיהודים התחברו והתחבבו על הגויים ומחלקם הגדול לא נשאר כהיום שום זכר ליהדות, וצאצאיהם מתנהגים כגויים גמורים. ורק אותם שהשכילו לגדור גדר ולעמוד רחוק מרחוב הגויים, וחינכו את בניהם שהגוי הוא מוקצה מחמת מיאוס ואין לנו שום קשר ושייכות אליו, זכו שדורותיהם נשארו נאמנים להשי"ת ולתורתו.

לאחרונה שמעתי מעשה על יהודי ירא שמים שגר באמריקה שזכה לראות דור ישרים יבורך, וכאשר שאלו אותו היאך זכה לכך שלא להיות נשפע מחוקות האומות ותועבותיהם, ענה שהכל נזקף לזכות אביו. וסיפר, שבילדותו הם גרו בעיר 'ווישינגטון' סמוך ונראה לבנין 'הבית הלבן' מקום משכנם של נשיאי אמריקה, ובימים ההם עדיין לא חששו כל כך לרציחות וחטיפות ולכן לא היתה שמירה גדולה על המקום, והם היו משחקים ומסתובבים שם בחצר גינת הבנין. פעם אחת הוא שיחק שם בילדותו, ובתוך כך נפלה הכיפה מעל ראשו, והנה הוא רואה איזה גוי שמתקרב אליו ומרים לו את הכיפה

ומניחה על ראשו בחביבות, הילד שאל את אותו גוי מי הוא, וענה לו שהוא הפרעזידענט של אמריקה. כמובן שהוא רץ בהתרגשות הביתה וסיפר לאביו שהנשיא בכבודו ובעצמו הושיט לו את הכיפה ודיבר אתו. מיד כששמע זאת אביו, שהיה יהודי ירא שמים גדול, נחרד עד עמקי נשמתו ואמר לבנו בזעזוע: 'מה?! הגוי המשוקץ והטמא נגע בך ובכיפה שלך?! רוצ' מהר וטול ידיים'... וכמובן מאליו שאם האב מחדיר בביתו כזה אוויר ורות, אזי בניו ילכו בדרך הישרה ולא יסטו להתחבר לאומות העולם.

והנה בכל העולם מתגוררים כשמונה מיליארד אנשים, ונמצא שהיהודים בעולם הם הרבה פחות מאחוז אחד מכל בני העולם. ומכל מקום המציאות היא שכל האומות עסוקים וטרודים עד למעלה מראשם בעם היהודי, וכל העת הם חושבים וגוזרים גזירות על החינוך, השחיטה, המילה, לימוד התורה ועוד ועוד. וכי מה אכפת לגויים שיש כמה יהודים בודדים שיש להם מוסדות של חינוך משלהם והם הולכים בדרכם בתורתם ובמצוותיהם, ולמה להם לנסות לשנות את היהודים ולרדוף אותם יומם ולילה.

בהכרח לומר כאמור לעיל זוהי גזירת שמים שנגזרה בעת מעמד הר סיני, שתהיה לאומות העולם שנאה עמוקה לבית יעקב, בלא שום הגיון וסיבה. וכל זאת הוא נס ופלא שמנהיג הקדוש ברוך הוא בכדי לשמור על עמו שיהיו מובדלים מכל העמים ולא ילכו בדרך הגויים השפלים ששקועים בזוהמא וטומאה נוראה.

היה נידון בין גדולי ישראל מהי הדרך הנכונה בענין

כמה נאים הדברים בתקופה זאת, אשר בשנים האחרונות יש רדיפה חזקה לדת התורה מצד כל האומות בכל מקום שהם, וכפי המבואר לעיל זוהי טובה עצומה לעם ישראל, כי זוהי הערובה היחידה שבני ישראל יוכלו להתקיים בין האומות ולא להיטמע ולהתבולל בגויים ח"ו. וכל זאת מאחר שבעשרות השנים האחרונות הטשטשו הגבולות עד למאוד, והיהודים התחילו אט אט להתחבר לגויים ולתת להם מדרך כף רגל במוסדות התורה וכדומה, ולכן כעת בא השי"ת ואמר למלאך המשחית הרף, ונתן בליבם של האומות לגזור גזירות קשות על עולם התורה, כל זאת בכדי ששנשכיל להבין שעלינו להתבדל מהם ומהמונם לחלוטין.

בפרט בארצנו הקדושה, אשר אם לפני כשבעים וחמש שנים, בעת שהוקם שלטון הרשע והכפירה בארץ ישראל, היה נידון בין גדולי ישראל מהי הדרך הנכונה בענין, אם לנסות להיכנס אל השלטון ולפעול מבפנים או להתבדל ולהתנתק מהם מכל וכל. אמנם מטבע הדברים כשהעולם כמנהגו נוהג, וחולפת עוד שנה ועוד תקופה, כבר לא שמים לב לשינויים המתרחשים בנושא זה. והאמת היא שכל המתבונן כראוי בלי נגיעות, יראה נכוחה שהמצב כהיום הזה אינו דומה כלל ועיקר למה שהיה אז, ואנשי השלטון מתערבים הרבה יותר בחינוך ורודפים את עולם התורה עד חרמה, וכל רצונם הוא רק שלא יזכר שם ישראל ויהיו ככל הגויים ח"ו.

אמנם, אדם אינו מלאך

אמנם, אדם אינו מלאך ואינו יכול לקחת בחשבון את כל מה שעתידי לקרות, ומצוי מאוד שבאמצעה של התוכנית לאחר שהוא כבר פעל ועשה הרבה בעבור הרעיון הזה, יצוצו ויהיו לפתע עוד ועוד חששות ובעיות שהוא לא לקח אותם בחשבון מתחילה. ובמצב כזה, רצון ה' הוא לעצור לחלוטין מכל הפעולות בנושא זה, ולחשוב מחדש, האם אני הולך בדרך הנכונה והאם אני פועל ועושה כראוי, או שמא עלי לעצור כעת ולהפסיק ולבטל את כל התוכנית. כי אם לא עושים כן, בנקל מוצאים תירוצים בראש לכל החששות ומעלימים מהם עין, כיון שכבר השקיעו בזה כל כך הרבה ולא רוצים שכל העבודה תרד לטמיון, 'וזה מה שכעת עשיתי' סיים כ"ק מורי חמי זי"ע לומר לי באותו מעמד.

זהו מהלך מחשבה נכון ואמיתי כל כך, שלא להיות נטרד ונשפע מהנגיעות ומזה שכבר נוהגים ועושים כך הרבה זמן וכדומה, אלא יש תמיד לחשוב האם במצב הזה אני עושה נכון או לא. וזה מה שעלינו לחשוב כעת, כשרואים בחוש, הן בארץ הקודש והן בחוץ לארץ, שהגויים וכן הרשעים מהערב רב, רודפים ומנסים להזיק ליהדות החרדית ולתורה הקדושה בכל כחם, שמוטל עלינו להבין שזה רמז משמים שנבין ונשכיל לדעת שעלינו לעזוב ולהבדל ולהיפרד מהם מכל וכל, ולהיות במצב של 'הן עם לבדד ישכון' בלא שום שייכות אליהם. וכאמור לעיל, שהקדוש ברוך הוא קבע חוק בלי טעם שעשו שונא ליעקב כדי שהיהודי יעמוד רחוק מהגויים ולא יחפוץ את קרבנם כלל.

כאשר אנו נעשה את שלנו בענין הזה, ועם הכח של ישראל שהם עזין שבאומות (ביצה כה:): נתחזק להישאר יהודים במסירות נפש, נוכל להיות סמוכים ובטוחים שלא יטוש ה' את עמו, ואנו נזכה בעזרתו ית"ש להיות נאמנים לה' ולתורתו אנו וזרענו עד עולם. ויעזור השי"ת שכבר יתעורר הרצון העליון לבטל ולהכניע את כל כחות הרשע והסט"א, ומתוך שפע רב והשפעות עצומות בכל העניינים, חיי בני ומזוני רוויחי, גוטע שידוכים נחת דקדושה ופרנסה בריווח, נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן

מהאי טעמא סיבב הקדוש ברוך הוא שהם יגלו עתה את פרצופם האמיתי, ודווקא 'החברים הטובים' של היהדות החרדית יפנו להם עורף ויגזרו גזירת גיוס, ויקצצו את התקציבים והכספים של עולם התורה, ויחקקו שכל מי שרוצה ללמוד תורה יפסיד את כל זכויותיו, ועוד. כל זאת כדי שנעצור ונאמר: עד כאן, מעתה ואילך אין לנו שום קשר ושייכות אליהם, שילכו לדרכם וכל טוב סלה. ולו חכמו ישכילו להתבונן בכל זה ולהבין את הכוונה של הבורא ית"ש, וכמבואר בדברי המשך חכמה הנ"ל, שבכל זמן בו בני ישראל התחילו להיסחף וללכת אחר הגויים או הרשעים, סיבבו מן השמים שהם יתחילו לרדוף אותם ולגזור עליהם גזירות קשות ורעות, בכדי שישכילו לקום ולהתנער מהם ומהמונם.

ויהי כאשר נכנסנו לקודש פנימה ההוציא כ"ק מורי חמי זי"ע מתחת למפת שולחנו

בענין זה אספר מה שבדידי הוה עובדא בעת אשר כ"ק מורי חמי [מרן אדמו"ר הגה"ק מתולדות אהרן] זי"ע יחד עם רבני היישוב הישן הקימו את הקריה החרדית בעירנו בית שמש יצ"ו, וכדרכם של דברים היו בבית המדרש חבורות של אנשים שישבו ועסקו בענין זה, אלו אומרים כך וחבריהם מצדדים אחרת, כנהוג. יום אחד נקראנו, אני ועוד אחד מהעסקנים שעסק רבות בענין הזה, לבוא ולהיכנס לכ"ק מורי חמי זצוק"ל, בין כך כבר שמענו שכמה יהודים נכנסו אליו וטענו בלהט שאסור לעזוב את ירושלים ושהיישוב החדש בבית שמש לא יצליח מחמת כמה סיבות, וכדומה לזה עוד טענות שונות, ובתוך כך נכנסנו אליו.

ויהי כאשר נכנסנו לקודש פנימה הוציא כ"ק מורי חמי זי"ע מתחת למפת שולחנו [שם היה מצניע דפים ופתקים חשובים] פתק בו רשם כעשר נקודות שרצה ללבן איתנו. וכך הוא התחיל לשאול אותנו האם חשבנו על החשש הזה, האם לקחנו בחשבון שמא יקרה כך וכך, ומה נעשה באם יתרחש כך, ואנו השבנו לו על כל דבר את התוכנית עליה חשבנו בס"ד והשבנו את רוחו שאין מקום לשום חשש בעזרת השי"ת.

כשסיימנו לדבר על כל הנושאים שרצה כ"ק מורי חמי זי"ע לעסוק בהם, אמרתי לו שמבין הדברים אני מבין שהוא מסתפק האם מן הראוי להמשיך לקדם ולהוציא לפועל את כל התוכנית או שלא, ולכן הנני בזה לומר לו, שאם הוא מחליט לעצור ולהפסיק את הכל, נעשה כך ונגנוז את כל הענין, [אף שכבר השקיעו בזה דמים מרובים ויגיעות רבות ועצומות עד אז]. כ"ק מורי חמי זי"ע בשמעו כזאת העלה בת שחוק על פניו הקדושות ואמר לי, לא ולא, אלא הבה ואסביר לך את פשר הענין. כשאיש ישראל רוצה לעשות מעשה ולהוציא לפועל איזה דבר, עליו לנסות לחשוב בדעתו את כל מה שיכול ועשוי להתרחש והיאך הוא יכול להסתדר ולפתור כל חשש ובעיה, והאם רצון ה' הוא לעשות כדבר הזה או לא.

(קטעים מלוקטים מתוך גליון 'אמונים נצר' בלק תשפ"ה)

'לא כדאי לך להתגייר כעת, כי תצטרך לצום ב'תשעה באב' הייתי מציע לך לבוא אחרי 'תשעה באב' - וכששמע רבי ניסים את תשובת הגר, דמעה חמה גדולה זלגה מעינו

מהנהגות המופלאות בבית הדין של מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל

מאת: הרב א. חפץ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם מִשָּׁה אִם תַּעֲשֶׂיוּ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה (פ"ב)

גר מגרמניה, הגיע למשרד בית הדין בליווי תלמיד חכם. מרן רבי נסים הורה, כי הגר ילך להתראיין אצל הדיין רבי יעקב פוזן, שידע גרמנית והכיר את הסגנון ואת הנוסח. סיפר התלמיד חכם: רבי יעקב פוזן, ערך לו מבחן. לא קל. נכנסו אליו בשעה עשר בבוקר.

הוא ישב איתו והשניים שוחחו, בנעימות. כמה זמן? חמש שעות. אצטט כמה שאלות קשות בודדות ותשובות מעניינות. מיד בתחילת השיחה שאל אותו: **מדוע אתה רוצה להיות יהודי?** "כיון שאני יודע שנבראתי ונולדתי כדי לעבוד את ד', וזה אפשרי כיהודי ועל ידי תרי"ג מצוות". **נו, גם לגוי יש מצוות... שבע מצוות** - הגיב הרב. [הגר השיב בטוב טעם ודעת. אינני זוכר את תשובתו, רק שהבנתי מיד כי רבי יעקב פוזן כבר החליט כי יש לו עסק עם אדם מבין ומעמיק, היודע היטב את המטרה אליה הוא חותר ברצינות]. רבי יעקב פוזן הוכיח לו מכמה מקומות במקורות היהודים, כי הקב"ה לא רוצה שיהיו בעולם רק יהודים, ואם היה רוצה יהודים בלבד

היה בורא רק יהודים. וכיון שהוא מעוניין גם בגויים, באיזה גויים רצונו? בכאלו כמותך...

בהמשך השיח הגר אמר לרב בשובבנות ובחכמה: כבוד הרב, שכנעתם אותי... ולפי כל הדברים שאני שומע כעת, הייתי יורד מהגירות. אבל, כל מה שנאמר נכון, עד 'עולם הזה'... היינו לגבי 'עולם הזה' אך מה עם 'עולם הבא'. **אבל גם לגויים יש עולם הבא...** - אמר לו הרב. נו, באמת, על זה מדברים... וכי בכלל יש יחס בין עולם הבא של אומות העולם, לעולם של היהודים!? - אמר הגר.

רבי יעקב פוזן התפעל מהתגובות שלו, בכל מהלך השיחה.

"אתה יודע שלאומה הישראלית יש חשבון עם הגרמנים?" - אמר לו הרב בלחש ובעדינות. תגובה: אני יודע את זה, ועל כך אני יכול לומר, כי סבא שלי היה אינסטלטור, ובימי המלחמה לא היה לו לחם לאכול, אבל בימים שכן היה לו מעט מזון, הוא התחלק באוכל עם היהודים שהסתתרו בסביבה.

בסוף השיחה, רבי יעקב הכריע בהחלטיות כי יש לקבלו להתגייר. וביקש למסור זאת לר' נסים. סיפרתי לר' נסים חלק מהשיחה בין רבי יעקב לגר, והוא התרגש מאד ואפילו הוריד דמעות. למחרת הגר בא לפני ראש בית הדין - רבי נסים.

רבי נסים קיבלו בחביבות. רק שהציע לו לאמר: לא כדאי לך להתגייר כעת, כי אנחנו בשלהי חודש תמוז ואם תתגייר כעת, תצטרך לצום ב'תשעה באב'. הייתי מציע לך לבוא בעוד שבועיים - אחרי 'תשעה באב'.

אמר הגר לר' נסים: מצדי, בכל מקרה אצום בתשעה באב, כפי שאני מרגיל את עצמי יותר משנה לצום את כל הצומות, אבל אני חושב כעת שמטעם אחר, באמת, לא ראוי לי להתגייר עכשיו, כי הרי בשבילי להתגייר זה יותר שמחה מ'חתונה', ועכשיו הרי אנחנו בימי אבלות על החורבן. לשמע הדברים היקרים, דמעה חמה גדולה זלגה מעינו של ר' נסים.

בעת הגירות לפני הטבילה. ר' נסים שאל אותו כמה דברים, כנהוג, ואז אמר לו עוד: **דע לך כי זה לא פשוט, כי כעת עדיין אין לך 'יצר הרע', אבל אחר כך בא ומגיע היצר הרע להפריע. ואם חוטאים הקב"ה מעניש.** הגר השיב: מעניש!? עונש!? יש ניסיונות בעולם... ואני, כמו כולם, אתנסה בניסיונות, ואתקדם בחיים. אבל זה לא יהיה קל - אמר לו ר' נסים.

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת

הַרְה"ג

ר' אֶלְטֶער מֶרדכי בֶּרג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מֶרָא דֶאֱתֵרָא דְקַהֲלֵת עֲטֵרַת רֵא"ש
מוֹנְסֵי נְיוֹ יוֹרֶק

נִלְבַּ"ע ח"י סִיוֵן תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

תגובת הגר: אני מבין, אבל אני גם יודע כי נאמר בפסוק "ה' עוז לעמו יתן" - כשאתגיייר ואהיה מעם ה', אקבל עוז וגבורה. הרב הוריד דמעה נוספת. חמה. מאד. שנפלה והתערבה במימי המקווה. בשעת הטבילה אמר לו כנהוג: תאמר בפה, כי אתה טובל לשם קבלת עול מלכות שמים וקבלת מצוות. הוא טבל וברך (כמבואר בשו"ע רס"ח ס"ב "יברך על הטבילה אחר שעלה מן המים"). אחרי הטבילה ר' נסים לקח סידור וכנהוג עשה לו את ה"מי שברך", כמו לכל הגרים, בעבור שנדבה ליבו לקבל עליו עול מלכות שמים. ונתן לו את השם היהודי שלו.

כיצד מצליחים בבית הדין

בתחילה, אנשים ביקשו ממנו לברור ביניהם, כאשר הם קבלו אותו עליהם כ"דיין יחיד" והוא

פסק להם את משפטם. בימים ההם, אחרי דיונים כאלו, לפעמים יצא והלך לבית בן דודו הגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל נכנס אליו כדי ללבן איתו סוגיות חמורות ב'חושן משפט' ב'שימוש חכמים' וב'דיבוק חברים' שעות רבות התקלסו ב'הלכות הבית דין וצורתו'. אחרי תקופה, מרן הסטייפלער זצ"ל, שלח לומר לו כי יפתח בית דין ויקח עמו עוד ב' דיינים. מרן הסטייפלער הציע לצרף את רבי פנחס שרייבר זצ"ל כדיין שני, ומרן הרב שך הציע לצרף את רבי יוסף רוט זצ"ל. והנה: 'שלושה דיינים מומחים'.

בית הדין הוקם אז לא ברעש ולא בפרסום. "לא בחיל, ולא בכוח כי אם ברוח" בכוח התורה שבו, וברוח איש אשר בקרבו. לבית הדין בראשיתו לא היה 'בית' ולא היה 'חדר'.

תחילת דרכו, היה בביתו הפרטי, בין השולחן לכיסאות, ובין הכיסא למיטות של הילדים, סמוך לארון הספרים. [לפעמים בתחילת הלילה היה אומר לי כי אלך לישון על המיטה שלו, כיון שיבואו אנשים בהמשך הלילה. ישנתי בחדר ששם היו הדיינים - מעיד בנו שליט"א]. ב'בית דין' שהוקם בצניעות התקיים הפסוק 'רצון יראיו יעשה', ור' נסים זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

לימים מועטים, הוא שכר 'חדר' נוסף, באותו בית שהתגורר בו, שהחדר הזה יהיה מיוחד לדיינים. היו כמה 'חכמי תורה' שזכו ושילמו את 'שכירות החדר', אחד מהם היה רבי יהודה בויאר זצ"ל ורבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. ולימים, כאשר המקום היה צר, שכרו דירה ששימשה ל'בית הוראה' ול'בית דין'.

ויש סודות נוספים להצלחת בית הדין

נאמר בגמרא "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת" (תענית כ"ד ב'). ודוקא מחמת שרבי חנינא ניזון בקב חרובין, כל העולם יכול היה ליזון בזכותו.

כך גם ר' נסים קרליץ, שממנו פינה וממנו יסוד לבתי דין ובתי

הוראה בישראל בדור האחרון - בזכות שלמד 'תורה מתוך הדחק' כחד מקמאי, ומסר נפשו על התורה - ועליו נבנו מוסדות תבל. **ויש סודות נוספים להצלחת בית הדין.**

התנהל בבית הדין דיון מריר בין שכנים. בשעת הדיון היה מכאיב לראות את הריב, העלבון, המדון והלבנת הפנים. היה זה אחרי דיון קשה בבית דין, סיפר בעל המעשה, ליוויתי את הרב, העזתי פני ושאלתי: אם יש לפני הדיין שני אנשים 'מסכנים' המבכים את רוע מזלם, מכינים את עצמם, עם טענות חזקות, וסיפורים. כל אחד בוכה שהוא המסכן, אך ברור כי אחד מהם משקר, כיצד הדיין יודע מי הוא זה ואיזהו?

הקב"ה שם בפה של השקן דברים, שהוא לא רוצה לומר

ר' נסים, כדרכו, לא ענה. כיון שהתחננתי לשמוע, בסוף השיב: **"הקב"ה שם בפה של השקן דברים, שהוא לא רוצה לומר."** שאלתי מיד ב"חכמתי": ניחא, אם אכן זה קורה, ואם זה לא קורה? ר' נסים הסתכל עלי, חייך, ואמר בעדינות: אם זה לא קורה **על הדיין לפשפש במעשיו**. כשנפרדנו וחזרתי הביתה, חשבתי על המשפט הנורא שלו.

למדנו, כי כדי להיות דיין אמת. אורזים במזוודת החיים הרבה ידיעת התורה, עמקות, עיון, למדנות. לשון השולחן ערוך סי' ז' סי"א: "בית דין של ג' צריך שיהיה בכל אחד מהם ז' דברים, חכמה, ענוה, יראה, שנאת הממון, אהבת האמת, אהבת הבריות להם, בעלי שם טוב".

ואם אעפ"כ לא צלחה דרכו של הדיין? "יפשפש במעשיו". (אמרו כי ר' נסים אמר יסוד זה בהזדמנויות שונות). לא פשפוש במעשי 'בעלי הדין' כדי להגיע לחקר האמת והדין, אלא "יפשפש במעשיו" - במעשי עצמו.

(מתוך הספר החדש המומלץ ביותר 'מילה בסלע').

העיר אותו מהשינה והודיעו: 'פיינע נייעס' - בשורה טובה ומשמחת. הנה זכיתי בהגרלה בסך עצום, אבל תדע לך שאין לך מה לחלום שאעניק לך מחצית מהרווחים שהרווחתי...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שנוכה לבנין בית המקדש בזכות אהבת חנם

וַיַּעַל אֶהָרֶן הַכֹּהֵן וְכו' בְּשֵׁנַת הָאָרְבָּעִים (פ"ה, טז)

הנה בכל התורה לא מצינו שנזכר על שום אחד אימתי הוא יום פטירתו, מלבד אהרן הכהן שנזכר בתורה, שיום פטירתו הוא בראש חודש אב, כדכתיב "ויעל אהרן הכהן וכו' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש". ותמיד נקראת פרשה זו בסמיכות ליום הילולא דיליה, וצריך לבאר טעמא דמילתא, מה נשתנית פטירתו של אהרן משאר שבעת הרועים שעמדו לישראל.

וביאר בזה הרה"ק השפת אמת זי"ע, על פי מה דאיתא בגמ' (סוטה יד, א), "מפני מה נקבר משה אצל בית פעור, כדי לכפר על מעשה פעור", הרי לן שמשה מכפר לאחר פטירתו על המקום השפל מכל המקומות. ועל דרך זה יש לבאר, שמשום זה נפטר אהרן בראש חודש אב, כדי שזכותו תעמוד לנו בזה הזמן השפל שחורב בו בית המקדש, ובזכותו נזכה לבנין בית המקדש, כיון שנחרב מפני שנאת חנם ואהרן היה אוהב, שלום ורודף שלום, ועל כן נכתב זמן פטירתו בתורה, כדי ללמדנו שזכותו הגדולה, זכות אהבתו רדיפתו את השלום, תעמוד לנו בזמן זה, ומזה נקח מוסר להיות מתלמידיו של אהרן, לאהוב את השלום ולרדוף אחריו ולהרבות באהבת חנם.

מעשה באחד שישב על הארץ וקונן על חורבן הבית. ניגש אליו יהודי אחד, וביקש את עזרתו. אמר לו המתן לי עד שאגמור את הקינות, או אז אתפנה לשמוע את אשר בפיך. נענה לו הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע ואמר, מה לך לבכות על החורבן אם בידך לבנותו, עסוק בגמילות חסדים, הרבה באהבת חנם המקרבת את הגאולה, ורק לאחר מכן חזור לבכות על בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב.

הנה כתיב (ישעיה נב, ג) כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו, ופירש החיד"א, בעוון שנאת חנם נמכרתם והלכתם לגלות, אך לא בכסף בזכות קיום שאר מצוות תגאלו, אלא רק על ידי שתרבו באהבת ישראל ללא חשבון.

ועל כן תובע הוא מהגאון רבי ניסים שישלם את הנזק

פעם ניגש אל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל אחד משכניו, וטענתו בפיו, כי הפועלים אשר סיידו את בית הרב, שפכו את השאריות לתוך צינור ניקוז השופכין, ומחמת כן נסתם הצינור של אותו שכן, והוצרך לקרוא לפועלים שיפתחוהו, ועלות שכרם עמדה על סך

שש מאות שקלים, ועל כן תובע הוא מהגאון רבי ניסים שישלם את הנזק שגרמו פועליו. על אתר הוציא הגר"נ את כיס המעות מחיקו, פרע את כל הסכום הנ"ל טבין ותקילין, ואף הוסיף בדברי ריצוי ופיוס על הנזק שנגרם מחמתו שלא בידיעתו, ונפרדו לשלום. לאחר מכן אמר רבי ניסים למשמשו, לאמיתו של דבר מכמה וכמה סיבות לא הייתי צריך לשלם לו אפילו שוה פרוטה: א. הלא סיד הנשפך לתוך המים אינו גורם לסתימת הצינור, וממילא בעל כרחך שסתימה זו נגרמה מחמת דבר אחר. ב. הצינור היוצא מביתי להוביל את השופכין, אינו מתחבר כלל לקו הצינור של השכן... ג. לא סיידו אצלי עתה בבית, וכל אותה תביעה אין לה כל יסוד ובסיס כלל... נדהם המשמש ונזעק, אם כן מדוע שילם מע"כ. השיב לו רבי ניסים. כדאי לי לשלם שש מאות שקל בשביל לחיות עם השכן ברוח טובה... ולדידן יאמר, כדאי לנו לוותר, ואף 'לשלם', בשביל לחיות עם בני ישראל ברוח טובה...

עד שתפסו שמעון באזניו

מסופר על שני ידידים, ראובן ושמעון, שנכנסו שניהם יחדיו לבית המסחר, וקנו כל אחד לעצמו כרטיס להגרלת הלוטו, והסכימו ביניהם, שאם אחד מהם יזכה, יעניק מחצית מרווחיו לשני, יהיה

דרכינו. לחשוב יומם ולילה כיצד להיטיב לשני, והיאך להעניק לו עוד ועוד ברו"ג.

אם תרצה לדעת על איש פלוני באיזו קומה הוא דר

וכה שמעתי מחכם אחד שאמר, אם תרצה לדעת על איש פלוני באיזו קומה הוא דר, שאל אותו שאלה אחת, ועל פיה תדע ברורות איה מכון שבתו. וכך תשאלהו: איש יהודי רוצה להוציא מרפסת מביתו שבקומה השניה לצורך קיום מצות סוכה, ושכנו הדר בקומה הראשונה מתנגד לכך בטענה שמחשיך לו בזה את אור השמש, אמור נא יקירי מי צודק בטענתו... הנה אם הלה יענה לך שאכן אסור לו להחשיך את האור, לבן הקומה הראשונה, תדע שאף בן שיחך דר בקומה ראשונה, על כן אינו רואה ומצדיק אלא את השיטה הזאת, שמא ברבות הימים יהיה הדבר נוגע אף לו, וממילא כבר החליט בראשו שכך היא האמת, ואם יענך שמותר לו לבנות, תדע שאף הוא דר בקומה שניה...

מעשה בדרשן שדיבר לפני הקהל בעניינים הללו שבין אדם לחברו, ובתוך הדברים אמר, כי מטבעו של עולם בשומעם דברי חיזוק בעניינים אלו, מיד יחשבו, דיבורים אלו מתאימים עד מאד לשכני, לרעי, לידידי וכו', על כן, אליכם אישים אקרא, קחו נא כל איש את הדברים אל לבו, ולא ללב של חברו. יתבונן וישים כל איש אל לבו מה יש לו לתקן...

ביציאתו מביהמ"ד שמע הדרשן איך שאחד מהשומעים מוכיח את חברו, שמעת מה אמר הדרשן, כל אחד צריך להביך לתקן את עצמו ולא את אחרים, ומה יהיה איתך....

(קטעים מלוקטים מתוך באר החיים - אבות)

הסכום גדול ככל שיהיה. והיה בחצי הלילה נערכה ההגרלה הגדולה, ובבוקר, כשקם ראובן ממיטתו, ראה בכתבי העת שמספרו של שמעון זכה בגורל בסך גדול ועצום... ראובן הבין כי לעת כזאת יגדל מאד חשקו של שמעון להיפטר ממנו אף בטענות שהם בוקי סריקי... וימהר ראובן בחכמתו לבית שמעון, העירו משנתו והודיעו 'פיינע נייעס' - בשורה טובה ומשמחת, הנה זכיתי בגורל סך עצום, אבל תדע לך ברורות שאין לך מה לחלום שאעניק לך מחצית מהרווחים שהרווחתי... נזדעק שמעון בקול רעש גדול, והרי בפירוש שמעו אזניים הללו מפיו זה, שהנך מתחייב לתת לי מחצית מהרווחים. אך ראובן בשלו, לא היתה כאן כל קבלת קנין. אין כאן לא כתיבה ולא חתימה אלא דברים בעלמא, מאומה לא אתן לך, אפילו לא שווה פרוטה. אמר לו שמעון, והרי אף על דברים יש מי שפרע וכו' וכו', עד שתפסו שמעון באזניו, והוליכו אחר כבוד לבית המרא דאתרא, למען יפסוק הרב שעפ"י דין תורה מחויב ראובן לעמוד בתנאי שהתנו ביניהם, שכל הזוכה מבין שניהם יתן לשני מחצית מהרווחים. מששמע הרב את טענותיו של שמעון שאל את ראובן, ומה תענה על דברי שמעון... ויען ראובן ויאמר... תשובה אחת יש לי להשיב, לא אני זכיתי אלא שמעון...

ומעתה עליו לתת לי מחצית מהרווחים... מיד שינה שמעון את טעמו. ובתוך כדי דיבור, מצא שבעים ושבע סברות מדוע אין כל תוקף ב'הסכם' הלא, ואינו נצרך לתת מאומה לראובן... רבותי, אנא מכם, הימנעו מלהעלות שחוק על שמעון, כי כולנו באותו ה'פעקיל', כל איש בשלו אינו רואה אלא את צידו... עד שמסוגל הוא לסתור את עצמו, כי בכל יום יטען את אשר עדיף לעצמו, מבלי לחשוב על רעהו. ובראותינו 'חוכא ואיטלולא' זאת, אולי נזכה לשנות

לתרומות ושותפות בהפצת הגליונות

055-400-77-20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

אלפי יעדים נתיב אחד!

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיב
ככה מצליחים בשטח

"את חטאי אני מזכיר, המכתב הגיע אל ביתי, אלא שמרוב הכבוד והאהבה שאנחנו רוחשים לרב, לא חפצנו שילך מעמנו, ולכן לא נתתי לו את המכתב".

הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א כל מה שקורה בעולם הזה - נעשה בהכרזה מלמעלה.

זאת הארץ אשר תפיל רכבם בנחל (ד, ב)

פירש רש"י: "תפול לכם - על שם שנתחלקה בגורל, נקראת חלוקה לשון נפילה", וכפי שנאמר במגילת אסתר (ג, ז): "הפיל פור הוא הגורל".

כל מה שקורה בעולם הזה - הכל נעשה בהכרזה מלמעלה. ובמדרש (במדבר רבה כג, ה) מובא: "מלמד שהראה הקב"ה למשה כל מה שהיה ועתיד להיות... וכן כל דור ודור ודורשיו, דור דור ושופטיו, דור דור ומנהיגיו, דור דור ופושעיו, דור דור וצדיקיו". מעשה רב-לקח, מסופר על "ויכוח" שנערך בין שני גדולי עולם עצומים - רבי איצק'ל חריף ורבי משולם איגרא. וכך היה המעשה: לאחר שרבה של פרשבורג, רבי מאיר ברבי, נפטר לבית עולמו, החליטו ראשי הקהילה להזמין את רבי איצק'ל חריף, הרב של סמבור, לכהן כרבה של פרשבורג. הם שלחו מכתב לקהילת סמבור, אלא שלא ידעו את הכתובת המדויקת של הרב, ולכן נשלח המכתב לכתובת של ראש הקהל בסמבור.

אנשי סמבור היו מאד קשורים אל רבי איצק'ל, הם העריצו אותו ואהבו אותו מאד. על כן, כאשר הגיע המכתב מפרשבורג לביתו של ראש הקהל, והוא הבין שהמכתב מכיל הזמנה לרבי איצק'ל לכהן כרבה של פרשבורג, נמנע הוא מלתת את המכתב לרב, כדי שלא יעזוב את עירם. רבי איצק'ל לא ידע כלל על הצעת המינוי. ראשי קהילת פרשבורג המתונו מספר חודשים, ולאחר שראו שרבי איצק'ל חריף אינו משיב על מכתבם, הבינו שהתשובה שלילית. הם נמנו וגמרו אפוא להזמין את רבי משולם איגרא לכהן כבוד כרבם.

והוא החליט לנסוע לעיר סמבור, ולשמוע במו אוזניו

רבי משולם איגרא נודע שרבנות פרשבורג הוצעה תחילה לרבי איצק'ל חריף, והוא החליט לנסוע לעיר סמבור, ולשמוע במו אוזניו אם אכן מסרב רבי איצק'ל לקבל את המינוי החשוב, ומה הטעם לכך. הגיע הגאון רבי משולם איגרא לסמבור, ונעשה רעש גדול בעיר, ובבית רבי איצק'ל הכינו סעודה גדולה לכבודו של רבי משולם. תוך כדי הסעודה שאל רבי משולם את רבי איצק'ל, מה הטעם שלא קיבל את בקשת הרבנות בפרשבורג, ורבי איצק'ל לא ידע כלל על מה הוא סח. ראש הקהל, שנכח במקום, נעמד והודה בבושת פנים: "את חטאי אני מזכיר, המכתב הגיע אל ביתי, אלא שמרוב הכבוד והאהבה שאנחנו רוחשים לרב, לא חפצנו שילך מעמנו, ולכן לא נתתי לו את המכתב".

מיד עמד רבי משולם ואמר לרבי איצק'ל, "אני לא אכהן שם כרב, הרבנות שייכת לך". אך רבי איצק'ל טען, שמאחר והמכתב לא הגיע לידי, סימן שמן השמיים נועדה המשרה לרבי משולם. רבי איצק'ל הביא בפני הנוכחים את הגמרא במסכת תענית (כא ע"א), על רבי יוחנן ואילפא. כידוע, בתחילה היה רבי יוחנן עשיר מופלג, ומכר את כל נכסיו כדי שיוכל לעסוק בתורה הקדושה. כאשר הגיע למצב דחוק מאד, החליט לצאת לסחורה עם אילפא חברו. בהיותם בדרך ישבו לסעוד סמוך לקיר נטוי, ובאו שני מלאכי השרת. שמע רבי יוחנן את אחד המלאכים אומר לחברו: נשליך עליהם את הקיר ונהרגם, שמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה. אמר לו המלאך האחד: תניח להם, שכן יש כאן אחד שתעמוד לו השעה. שאל רבי יוחנן את אילפא, האם שמע את הדברים, ואמר לו שלא שמע דבר. אמר רבי יוחנן לעצמו: מאחר ורק אני שמעתי את דברי המלאכים, לי כנראה תעמוד השעה.

חזר רבי יוחנן לשיבה ועסק בתורה יומם וליל, ואילפא לא חזר. לימים מונה רבי יוחנן לראשות הישיבה.

אמר רבי איצק'ל לרבי משולם: "אף על פי שהיו מעורבים כאן בעלי בחירה, שהרי ראש הקהל החביא את המכתב, אך כיון שמשמים ניתן לכם כתב הרבנות, סימן משמים יועדה לכם הרבנות". וכך הוה. רבי משולם נסע לפרשבורג, ורבי איצק'ל חריף המשיך לכהן כרבה של סמבור.

אין שום מקרה בעולם. כל מה שנעשה בעולם - כל דבר גדול וכל דבר קטן - הכל נגזר מלמעלה.

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

הם זכו ל"ביטוח חיים" למשך ארבע עשרה שנים מאת משה רבינו! א' מיירדיקע מעיישה, ארבע עשרה שנה - לא ימות אף לא אחד מהם!!

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על בני גד וראובן שזכו ל"ביטוח חיים"...

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִם יַעֲבְרוּ בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶתְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חַיֵּי
לְמִלְחָמָה... וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנֵיכֶם וְנָתַתֶּם לָהֶם אֶת אֶרֶץ הַנֶּגֶד לְאֶחָדָה (במ)

בדבריו אלו של משה - אומר המהרי"ל דיסקין - טמונה הבטחה נפלאה לבני גד וראובן: אם אכן הם יעברו חלוצים למלחמה - ישובו כולם, ללא יוצא מן הכלל, לנחול את נחלתם בעבר הירדן כפי שביקשו. במשך כל שנות המלחמה ובמשך כל שנות החלוקה, ארבע עשרה שנה - לא ימות אף לא אחד מהם! כולם יחזרו הביתה בשלום! א' מיירדיקע מעיישה! הם זכו ל"ביטוח חיים" למשך ארבע עשרה שנים מאת משה רבינו!

לפי זה יובן, אומר המהרי"ל דיסקין, דיוק נפלא בלשון הכתובים: בתחילת דבריהם אומרים בני גד ובני ראובן וַיַּעֲבְדֵיךָ יַעֲבְרוּ כָּל חַיֵּיךָ צָבָא לְפָנֵי ה' לְמִלְחָמָה (פסוק כז), ואלו בסיום המשא ומתן עם משה הם אומרים "נַחֲנוּ נַעֲבֹר חַלּוּצִים לְפָנֵי ה'". מדוע כאן אין הם אומרים "חלוצי צבא"?

אלא, לאחר שבני גד ובני ראובן שמעו את ההבטחה מפיו של משה רבינו הם אמרו "נחננו נעבור חלוצים!" מי? לא רק הצעירים, יוצאי הצבא! כולנו, גם אלו שאינם חלוצי צבא, גם הזקנים, גם אלו שלא יילחמו בפועל, כולנו נעבור חלוצים, וזאת כדי לזכות ב"ביטוח החיים", ולשוב הביתה בעוד ארבע עשרה שנה בריאים ושלמים.

המעשה שסיפר ר' מנחם פרוש

יש בנותן טעם להביא את המעשה שסיפר ר' מנחם פרוש ז"ל: פעם אחת, ביום ששי אחר הצהריים, קרא לו הבריסקר רב זצ"ל שיסור לביתו. למרות השעה הלחוצה, הרב פרוש סר, כמובן, לביתו של הרב מבריסק והלה ביקש ממנו שיעשה איזושהי השתדלות בענין מסוים. נענה הרב פרוש ואמר: "כבוד הרב מבין שלא אוכל לסדר זאת היום. בשעה זו כל המשרדים כבר סגורים. אוכל לטפל בעניין רק ביום ראשון בבוקר, ואם כן פליאה היא בעיני מה 'בער' לרב לקרוא לי ביום ששי, בשעה כה לחוצה, ולא המתין ליום ראשון בבוקר, אחר שבלאו הכי עד אז אין מה לעשות?" אמר לו הבריסקר רב: "ישר כח! אני שומע מכם בשורה טובה! הלואי והייתם יכולים להתחייב גם על קיומה..." "איזו בשורה טובה שמעתם בתוך דברי?" התפלא הרב פרוש. "אמרתם בדבריכם, כדבר פשוט, שעד יום ראשון בבוקר אני אחיה..." זו בשורה טובה... אך מכיון שאין אדם יודע את עתו הזדרזתי למסור את השליחות מיד כשנודע לי הענין!... אלא שעדיין נשאלת השאלה: מפני מה זכו בני גד ובני ראובן

להבטחה שכזו ממשה רבנו?

מבאר המהרי"ל דיסקין על פי הגמרא במסכת ברכות (לא ע"א) האומרת שעלי חשד בחנה שהיא מתפללת בעודה שיכורה, והוכיח אותה על כך, שהרי "שיכור אסור להתפלל". כידוע, עלי ראה ברוח קדשו את האותיות "כ, ש, ר, ה" וסבר שצירופן של אותיות אלו יוצר את המילה "שְׁכָּה". חנה העמידה אותו על טעותו בהתאם להלכה כי "הנחשד בדבר שאין בו - צריך להודיע" ואמרה לו שאין היא שיכורה וצירוף האותיות שראה יוצר את המילה "כְּשָׁה". ממשיכה הגמרא ואומרת (שם ע"ב) כי לאחר שהתברר לעלי שחשד בה לשווא, פייס אותה ואמר לה: "לכי לשלום", ולא עוד אלא שהוסיף ובירך אותה: "ואלוקי ישראל ייתן את שלתך", וכל זאת בהתאם להלכה ש"החושד בחברו בדבר שאין בו - צריך לפייסו ולא עוד אלא שצריך לברכו".

מעתה מובן מדוע משה רבנו בירך את בני גד ובני ראובן בברכה כה נפלאה: היות והוא חשד בהם שאינם רוצים לצאת למלחמה עם אחיהם, וכוונתם לקבל באופן מיידי את נחלתם בעבר הירדן, והתברר לו כי חשד בהם לשווא - "החושד בחברו בדבר שאין בו - צריך לפייסו ולא עוד אלא שצריך לברכו", והוא העניק להם את ברכתו.

(מתוך 'חי ראובן' בהוצאת 'פה נוף')

זכיתי לשבת במחיצת שר התורה ועמוד היראה מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, כמה שעות בכל יום. הייתי עד ראייה ושמיעה לכל מיני נושאים ועניינים צבוריים ופרטים שעלו על שולחנו.

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על כח הדיבור

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ג, 5)

נהנה המלך מן הדברים והכריע כי הצדק עימו...

הדיבור הוא הדבר החשוב ביותר הנחוץ לקיום העולם. אלא, שיש להיזהר בו ולשמור עליו ביותר, ובמיוחד להיזהר שלא לבוא לידי לשון הרע, רכילות, שקרים והתפארות עצמית המביאה לגאווה. ככל שאדם שומר על דיבורו, יש בו כוח ועוצמה גדולים יותר!

הבבא סאלי זיע"א היה מביא על כך את דברי המשנה בברכות "השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו" (ברכות פ"ו מ"ח). הוא ביאר: אין מים אלא תורה, שנאמר "הוי כל צמא לכו למים" (ישעיה נה, א). אדם הלומד תורה מתוך צימאון, כלומר בחשק ובשמחה, במצב של "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי" (תהלים סג, ב), זוכה לקדש את עצמו ומקדש את כח הדיבור שלו. מכח זה יזכה ל"מברך שהכל נהיה בדברו", כלומר, יברך, והקב"ה יעשה את דברו! כל זאת מכוח הדיבור הנעשה בקדושה ובטהרה, שכן הקב"ה אוהב את הדיבור הקדוש והאמיתי

אף זכיתי לקבל ממנו את ספריו עם הקדשה חמה

הגה"צ פה קדוש רבי שמואל הומינר זצ"ל, מחבר הספר "עבד המלך", היה עובד ה' אמיתי. הוא כונה בשם "החפץ חיים הקטן", על שם הספר שחיבר - עיקרי דינים בהלכות לשון הרע. זכיתי, בסיעתא דשמיא, בהיותי בחור צעיר בישיבת בית יוסף נובהרדוק, להכיר את הצדיק הזה, ולהיות כבן בית אצלו, לשמוע את מוסריו המאלפים, ואת דברי החיזוק באמונה וביטחון שהיה מוסר. אף זכיתי לקבל ממנו את ספריו עם הקדשה חמה.

בשנים ההם העוני היה גדול מאוד, אנשים היו רעבים ללחם. באחד ממכתביו מאריך הרב הומינר זצ"ל בדברי שבח והודאה לבורא עולם על שזכה לאסוף כסף אחרי זמן רב כדי לקנות מגבעת, עד כדי כך! הרב הומינר זצ"ל היה מספר שהיה לו חבר, אברך עני מרוד, שהייתה לו דודה עשירה שגרה בארצות הברית. מדי חג היתה היא שולחת סכום כסף נכבד, שהיה עוזר לו לפרנס את ביתו במשך כמה חודשים. אך לפעמים עברה בליבו של אותו אברך איזו מחשבה של דאגה: "מה יהיה, עוד מעט הילדים יגיעו לפרקם, ואיך אממן את חתונתם?".

בצר לו פנה אל אותה דודה, וסיפר לה את אשר על ליבו. הדודה הרגיעה אותו: "הסר דאגה מליבך, אני אממן את הוצאות נישואי ילדיך". נחה דעתו של האברך, ושמח בליבו על שזכה לדודה עשירה שפותחת לו את כיסה ביד נדיבה כל כך...

הגאון הקדוש, רבי חיים ויטאל זצ"ל, היה דורש פסוק זה כך: "לא יחל דברו" - אדם השומר את פיו ולא מחלל את דברו ומזלזל בו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה" - הקב"ה נותן כוח בפיו ומקיים ועושה את דבריו.

כוח הדיבור שניתן לאדם הוא קדוש ויקר ביותר. פיו הוא כלי שרת לבורא יתברך! בכוח הדיבור העולם מתקיים, כמאמר הכתוב (תהלים סח, יב): "ה' יתן אומר המבשרות צבא רב".

עיקרו של האדם הוא כוח הדיבור. בבריאת האדם אומרת התורה: "ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב, ז). מתרגם אונקלוס: "לרוח ממללא". נשמת החיים שהקב"ה נפח באדם בבריאתו היא כוח הדיבור שניתן בו. משום כך, יש לשמור ביותר על הדיבור. זהו דבר יקר שמוכרח להיות שמור באופן מיוחד!

יש הטוענים, שהטוב ביותר לא לדבר בכלל, אבל ישנם מצבים שבהם אי אפשר לשתוק. או אז, צריך האדם לדעת מה לדבר ואיך לדבר.

סוף סוף יוכרע מי משניהם צודק

שני שרים בכירים, מיועציו הבכירים של המלך, נהגו להתווכח ביניהם בעניין הדיבור. אחד סבר שהשתיקה היא הדבר העיקרי שצריך האדם לעשות, וזהו קיום העולם. יפה שתיקה לחכמים, ואילו זולתו טען, שהדיבור הוא כוח משמעותי יותר.

לבסוף קץ המלך בוויכוחים הארוכים והודיע להם, כי בכוונתו להעמיד צוות שופטים והוגי דעות, וכל אחד מהם יציג את עמדתו ויסבירה היטב. סוף סוף יוכרע מי משניהם צודק.

בשעה היעודה נעמדו השניים לפני המלך וצוות השופטים. ראשון פתח השר שטען כי כוח הדיבור חשוב יותר. הוא הסביר כי בכוח הדיבור מתקיים העולם כולו. כל משא ומתן בין בני אדם נעשה על ידי דיבור, כל לימוד שצריך אדם ללמוד נעשה באמצעות הדיבור. אדם נושא אישה על ידי הדיבור, ונמצא שזהו קיומו של העולם. כשסיים נעמד חברו והחל להסביר כי השתיקה חשובה יותר ונחוצה לקיום העולם. "אדוני המלך" - עצר אותו הראשון - "האם אוכל לשאול שאלה?". כשניתן לו מבוקשו טען: "אני הבאתי בכוח הדיבור ראייה כי הדיבור הוא החשוב ביותר, ואיך הוא מביא ראייה משלי על שלו? אין לו רשות להשתמש בכוח הדיבור שלו! עליו להביא ראיות על ידי שתיקה!".

עדיף פשוט להבליג ולשתוק. יבוא בעל הבירה, ישתבח שמו, וישמור על כבודם של בניו.

יש סגולה בדוקה אחת - לא לענות לחורפיו דבר!

היו תקופות שכתבו על מרן הגאון ראש הישיבה רבן של ישראל רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל כל מיני מודעות השמצה, דברים מזעזעים שתיצלנה אוזננו מלשמוע. תלמידיו ביקשו לשמור על כבודו ולמחות כנגד המשמיצים. אמר להם: "אדם רוצה חיים טובים? יש סגולה בדוקה אחת - לא לענות לחורפיו דבר!". כותבים עליך, משמיצים אותך - אל תענה! תשתוק! אם תענה, הם יקצינו עוד יותר. אם תשתוק, יש סיכוי שהם יתרככו ויורידו את מפלס הטינה כלפיך.

פעם בא אליו אדם והתלונן שחושדים בו חשד שווא. אמר לו הרב שטיינמן: "שיחשדו! מה אכפת לך? אתה הרי יודע את האמת". "אבל קשה לי לחיות עם ההרגשה שמישהו חושד בי", אמר הלה.

ענהו הרב: "הרי רבי יוסי אומר: 'יהי חלקי עם מי שחושדין בו ואין בו' (שבת קיח ע"ב). הוא מכריז על כך שהוא רוצה לשבת אתך, ועם אחרים שחושדים בהם ואין בהם. אמור לי: כל כך רע לך לשבת במחיצתו של רבי יוסי?... תהיה מאושר בכך!".

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני אחריו')

לימים שידך את בתו עם בחור תלמיד חכם, והתחייב סכומי כסף גדולים, כשהוא סומך על הבטחתה של הדודה מארצות הברית. הוא כתב מכתב לדודתו, והודיע לה על השמחה במעונו. שמחה הדודה והודיעה שתשלח לו בדואר את סכום הכסף כפי שהבטיחה. לאחר כמה ימים הגיע המכתב מארצות הברית. הוא פתח את המעטפה וחשכו עיניו - בתוך המעטפה היה צ'ק עם סכום כסף פערט, רחוק מאוד מהסכום שהתחייב.

הוא שב ופנה אל דודתו, ורמז לה שסכום הכסף שקיבל ממנה אינו מספיק כדי לכלכל את הוצאותיו הרבות - אך פנייתו לא נענתה. בלית ברירה נאלץ לכתת רגליו ולנדוד בין בתי נדיבים, כדי שיוכל לעמוד בהתחייבותו לנדוניה של בתו.

חלפה שנה, והנה הגיעה גם הבת השנייה לפרקה. הפעם כבר ידע שאינו יכול לסמוך על דודתו. הוא הפציר בתפילה לפני ה' יתברך שיתמכהו ויסעדנו, בידעו שרק ה' יכול לעזור לו. לאחר שנסגר השידוך, הודיע על כך לדודתו. חשב בליבו: "גם אם היא תשלח את הסכום ששלחה בעבר, הדבר יועיל לי במשהו". כעבור זמן הגיע המכתב, הוא פתח את המעטפה בלי הרבה ציפיות. מה גדולה הייתה הפתעתו, כשהתברר לו שהפעם שלחה לו הדודה סכום עתק, מימון מלא של כל הוצאות החתונה. הוא פנה לרבי שמואל הומינר לדעת ולהבין פשר הדברים.

השיב לו: בפעם הראשונה ביקשת מהדודה, לא מהקב"ה, לכן הדודה שלחה מה ששלחה... אך הפעם הבנת כי אי אפשר לסמוך על הדודה, אלא רק על ה' יתברך, ידעת כי "מאין יבא עזרי - עזרי מעם ה'" (תהלים קכא, א-ב). פנית לה' בתפילה מעומק הלב, לכן ה' נענה לך, ושלח לך את מלוא הסכום הדרוש, ועשה זאת דרך הדודה!

ללמדך כמה גדול כוחה של תפילה, ועד כמה צריך האדם להשליך יתבו על ה', ולהתפלל אליו מעמקי ליבו - וחזקה על תפילה שאינה חוזרת ריקם.

להבליג, לא לענות

זכיתי לשבת במחיצת שר התורה ועמוד היראה מרן ראש הישיבה, הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, כמה שעות בכל יום, חוק ולא יעבור. הייתי עד ראייה ושמיעה לכל מיני נושאים וענינים צבוריים ופרטים שעלו על שולחנו.

פעם באו אליו וסיפרו לו שפרסמו מודעה משמיצה על אחד הרבנים. אמרו לו: "אי אפשר להבליג, צריך למחות"... שאל אותם: "איך אתם חושבים למחות?". "נפרסם מודעת מחאה".

אמר להם הרב: "הרי מודעה אחת תגרור אחריה עוד מודעה, ואחרי זה תבוא מודעת נגד... ברחוב ידברו על הרב הזה ועל הרב ההוא... שוו בנפשכם, אלו ביזיונות ייגרמו לאותו רב שאתם חפצים לשמור על כבודו. הרי תשיגו את ההפך הגמור".

"אם כן מה נעשה? מה עם כבוד התורה?". "כבוד אלוקים הסתר דבר" (משלי כה, ב) ענה הרב. "במקום להיגרר למלחמת השמצות,

והנה האדם הזה מושחת במידות, שבמקום להתפלל להקב"ה שיוציא אותו מעיר מקלט ויוכל לחזור למשפחתו, ולהקב"ה יש אלף ואחד אפשרויות להוציא אותו משם, הוא כל יום מתפלל להקב"ה שהכהן הגדול ימות

מאוצרותיו של הג"ר שלמה קולדצקי שליט"א

מאמינים שהוא יכול להושיע אותנו ובוטחים בישועתו. ידועים ומפורסמים דברי החפץ חיים בליקוטי אמרים, בגדול התועלת שיש לתפילה ואלו דבריו: כל הצרות הבאות עלינו שאיננו ניצלים מהם הוא משום שאין אנו צועקים ומרבים בתפילה עליהם, כי לו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקב"ה בוודאי לא ישובו תפילותינו ריקם. ולא יסתפק אדם במה שמתפלל שמונה עשרה ג"פ ביום אלא מלבד זאת צריך כמה פעמים ביום לשפוך תפילות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בבית, וצריך שיהיה מעומקא דליבא, כי בינו לבין עצמו הוא יחשוב על מצבו הכלכלי וטרדותיו הרבים ועל משפחתו וכו', ואז הוא ממילא יתפלל בתחנונים. ותפילה כזאת, אומר הח"ח, בוודאי לא תשוב ריקם. וכן החזו"א באגרותיו משבח את הקירבה הגדולה שזוכה לה האדם בעת התפילה, וכך הוא כותב: מה נפלא הדבר כי ביכולת האדם להשיח דאגותיו לפני אדון עולם כאשר הוא משיח לרעהו, ותפילה בעת צרה שהאדם נצטוו עליה היא לו לעזר ותרופה מתמדת.

ידועים דברי חז"ל, שהקב"ה מביא לאדם טרדות ויסורים כדי שהאדם יתפלל לפניו, ואם האדם לא מתפלל לפניו אז הקב"ה מביא לו עוד יסורים, עד שיגיע למצב שיתפלל לפניו. וכדי להיוושע בתפילה על האדם להתפלל מעומק הלב. ובמקום להרבות בהשתדלות לפני בשר ודם עלינו מוטל להתחזק באמונה שאין עוד מלבדו, ורק בורא עולם יכול להושיע אותנו, וכמה שאנו יותר מאמינים בכוח התפילה, התפילות שלנו יתקבלו יותר לפניו לרצון. והתפילה על כל עניין מייצרת אצל האדם קרבת אלוקים שזה רוגע נפלא שיש לאדם שמרגיש שנמצא בידיים שלו יתברך. ואין להתיימשך גם אם לא נענה מיד הוא יענה בהמשך אי"ה, כי תפילות לא שבות לעולם ריקם. ותפילות מתקבלות כשאדם מרגיש שאין לו על מי להישען אלא על אביו שבשמים.

מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל, סיפר על עצמו

מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל, סיפר על עצמו שהוא היה מאוד רגיש לצינון, כשהוא למד בסלבודקא, אם רק היו פותחים את החלון מיד הוא היה חוטף צינון, ובילדותו אמו הייתה לוקחת אותו לחיידר כשהוא עטוף בשמיכת פוך. והנה יום אחד הוגלה הרב אברמסקי לסיביר. וכך הוא סיפר: הוא נכנס

בפרשתינו מובא הדין של רוצח בשוגג, שהוא יישב עד מות הכהן גדול בעיר מקלט. אמרו רבותינו בגמרא מאחר שדינו של הרוצח בשוגג הוא לשבת בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול, היה קיים חשש שהרוצחים יתפללו על הכהן הגדול שימות כדי שיוכלו להשתחרר מכבלי מאסרם, ולפיכך אמותיהם של הכהנים הגדולים, היו נוהגות לספק כסות ומזון לרוצחים, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו. והנה מדובר כאן בתפילה של אדם רוצח, אמנם בשגגה, אבל כבר אמרו חז"ל מגלגלין חובה על ידי חייב, ואותו רוצח בשגגה הוא חייב, כי אם גלגלו מהשמים שיהרוג בשוגג ויגלה לעיר מקלט, כנראה שהוא לא טלית שכולה תכלת, ואילו היה זכאי לא היה ה' מביא תקלה על ידו, כי אפילו בהמתן של צדיקים אין ה' מביא תקלה על ידיהם.

שהאמהות של הכהנים צריכים לשחד אותו באוכל וביגוד

והנה האדם הזה מושחת במידות, שבמקום להתפלל להקב"ה שיוציא אותו מעיר מקלט ויוכל לחזור למשפחתו, ולהקב"ה יש אלף ואחד אפשרויות להוציא אותו משם גם בלי להמית את הכהן הגדול, והוא כל יום מתפלל להקב"ה שהכהן הגדול ימות, זה מראה כמה האדם הזה מושחת במידות, ומהאדם הזה מפחדים מהתפילה שלו עד כדי כך שהאמהות של הכהנים צריכים לשחד אותו באוכל וביגוד, כדי שלא יתפלל על בניהם שימותו, וכי תפילה של אדם כזה תתקבל בשמים, הרי הקב"ה סיבב שיגיע לעיר מקלט? התשובה היא: אומר דוד המלך קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. לא כתוב שה' קרוב רק לצדיקים, או לרבנים, או לחרדים, אלא לכל קוראיו, גם אם הוא רוצח עם מידות מושחתות, לכל מי שקורא אליו, ה' שומע את תפילותיו, אבל בתנאי אחד אם הוא מתפלל באמת מעומק הלב, ה' ישמע את תפילותיו. ופירש בשומר אמונים, בשם הבעש"ט שאפילו רשע אם בוטח בה' ומתפלל, ה' עונה, אלא שההבדל בין צדיק לרשע, צדיק ה' עונה וממלא חפצו באופן שלא יפגע גם בעתיד ואילו הרשע, ה' עונה וממלא חפצו עתה, אבל אין הבטחה, שטובה זו שקיבל עתה, לא תפגע בו ותזיקהו לעתיד.

ותפילה כזאת, אומר הח"ח, בוודאי לא תשוב ריקם

יסוד התפילה הוא לחזק בליבנו את האמונה והבטחון בה' כי ע"י שאנו מתפללים אליו לכל דבר ולכל צרה זה מראה שאנו

לשערי סיביר ואמר ריבונו של עולם חז"ל אמרו הכל בידי שמים חוץ מקור וחום, עד עכשיו היה ביכולתי לשמור עצמי, אבל כעת שאני נכנס לסיביר ששם יש 50 מעלות קור אין לי שום אפשרות לשמור ע"ע, וכאן הוא התחיל להתפלל לה' מכל ליבו שיציל אותו מהקור. ואכן רבי יחזקאל היה שם במשך שנה וחצי כמעט בלי בגדים חמים ובלי נעלים ראויות, ומעולם הוא לא הצטנן. החפץ חיים תמיד כשבאו לבקש ממנו ברכות היה אומר שאבא לא אוהב ששולחים לו שליחים. הקב"ה רוצה שהאדם יפנה אליו ישירות ויבקש את בקשותיו האישיות והקב"ה רק מצפה ורוצה לתת לנו. אלא מה, אנו צריכים להתפלל ולפעמים גם להרבות בתפילה אך לא להפסיק בזה כלל.

ובשנים האחרונות מרן רבי חיים קניבסקי זצוק"ל היה אומר לפונים אליו ומבקשים על כל מיני בעיות שהקב"ה עושה לנו את זה כי הוא רוצה שנתפלל אליו, וכל הזמן להרבות בתפילה על הילדים על הפרנסה על הבריאות ועל הצלחה בכל העניינים כי זה הדבר היחיד שנשאר בדורינו היתום, וע"י תפילה רואים ללא הרף בחוש את ישועות ה'.

אך כזה חתן רצה סכום כסף גדול

סיפר הגאון רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל: בעיירה מיר השוכנת ליד הגבול שבין פולין וליטא גרה נערה שהתיתמה בגיל צעיר. כשבגרה והגיעה לגיל השידוכים היו לה קשיים רבים במציאת השידוך. חברותיה נישאו ולה קשה מאד, למה? שאיפותיה היו להינשא לבעל תלמיד חכם צדיק וירא שמים, אך כזה חתן רצה סכום כסף גדול ויתומה מאב מהיכן תשיג את הסכום? היא הצליחה לעבוד כספרנית לחסוך כסף שתוכל להינשא, אך הסכום קטן ולא מספק עדיין. באחד בימים בהיותה בספריה, חשבה לעצמה מה עוד יכולה לעשות ואז עלתה מחשבה במוחה לבקש ישירות מבורא העולמים. תמיד היא התפללה אך ניסתה עוד השתדלויות, עכשיו שהיא יודעת ששום השתדלות לא הועילה תבקש ממלך מלכי המלכים רק הוא יכול לעזור. היא החליטה לכתוב מכתב לקחה נייר והחלה לבקש מבורא עולם אבי יתומים. היא בקשה מכל ליבה מאבא שבשמים שישלח לה חתן צדיק ירא שמים למרות שאין לה הרבה כסף להביא אך היא רוצה לזכות להקים בית של תורה אמיתי. היא התחננה במכתב לאביה שבשמים שיעזור לה וחתמה את שמה. הכניסה את המכתב למעטפה וכתבה מבחוץ "לאבי שבשמים" הלכה לגינה שמחוץ לעיירה מיר, נעמדה וברגע של משב רוח פתחה את ידה והביטה איך המכתב נישא

ברוח... אחר כך שבה לביתה באמונה תמימה שד' יכול לעשות הכל. ימים ספורים לאחר מכן יצא אחד מתלמידי ישיבת מיר לשוח בשדה פתאום ראה מעטפה מונחת בין השיחים הוא רצה להרימה לעשות מצות השבת אבידה, אך נדהם לראות שכתוב על המעטפה לאבי שבשמים. בסקרנותו פתח וקרא כמה וכמה פעמים והתרגש מאד מהכנות ומהכאב שנכתב במכתב, הוא ניגש להתייעץ עם ראש הישיבה הג"ר אליהו ברוך קמאי זצ"ל. הבחור הביע את הסכמתו להינשא לה, בירר עליה ומצאה חן בעיניו למרות שהיתה מבוגרת ממנו בשש שנים. כמו שהתפללה הנערה כך זכתה לבעל צדיק הלא הוא ר' יצחק יחיאל דוידוביץ והגיע למעלות גדולות בתורה וביראה. לימים נעשה משגיח לישיבת מינסק והיה לרבם של מנהיגי הדור באמריקה.

שאלה: כל בן אדם חפץ לנחת דקדושה מבניו ושילכו בדרך טובים ויהנו מלימוד תורה בקדושה ובטהרה. היכן הם המקומות שתיקנו חז"ל להתפלל ע"כ? תשובה: המשנ"ב מביא להתפלל ע"כ בברכות התורה 'ונהיה אנחנו וצאצאינו', בברכת אהבה רבה / אהבת עולם, וב'ובא לציון' למען לא ניגע לריק' ובפניני פר"ש הביא בשם הדבר חיים מנדבורנה שגם בברכת אמת ויציב שאחרי קר"ש במילים 'על בנינו ודורותינו' ג"כ יכולין ע"כ, ואז יזכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות

(קטעים מלוקטים מתוך עלונו של הרב קולדצקי תשפ"ד)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

בשעה שאדם כועס - אל יסתכל אדם בו, כי עם ראיית עיניים מלאך רע עומד וממהר לנקום על צערו

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

מדוע הסתלקה חכמתו של משה גם כשהיה כעסו מוצדק?

ויקצף משה על פקודי החיל (ס"א י"ד)

משה רבינו כעס על פקודי החיל שהותירו את בנות מדיין בחיים ולא הרגו אותן במלחמה. כעס זה גרם לו לשכוח את תלמודו והתעלמה ממנו הלכה בכלי מדין שנבזזו במלחמה, כיצד לטהרם, להכשירם ולהגעילם, עד שבא אלעזר, בנו של אהרן הכהן, והורה הלכה זו (שם כא): 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה, זאת חוקת התורה'. והנה איתא בגמ' (פסחים סו:) אמר ריש לקיש: 'כל אדם שכועס, אם חכם הוא - חכמתו מסתלקת ממנו', מנלן? ממה שקצף על פקודי החיל ונתעלמו ממנו הלכות געולי מדין. אף שכעסו על אנשי החיל היה כעס מוצדק, דמלחמת מדין לא נולדה אלא בעקבות החטאת ישראל ע"י בנות מדין, שהביאו למגיפה הנוראה, וע"כ בנות מדין צריכות להיות הראשונות להיהרג במלחמה. מדוע הסתלקה חכמתו של משה גם כשהיה כעסו מוצדק? רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות תשל"ג ג) ביאר זאת: איבוד החכמה הנוצר מהכעס אינו עונש על הכעס, אלא טבע שהטביע הקב"ה בעולמו! כשם שאש שורפת ומכלה, כך כעס מוביל לאיבוד החכמה, א"כ גם כעס מוצדק יוביל לאיבוד הדעת וסילוק החכמה.

כי כאשר יכעס האדם - מסתלקת ממנו הנשמה הטהורה שבו

חילוף הנשמה וטומאתה - רבי חיים ויטאל נקט אזהרה מרבו האר"י על מידת הכעס, דהכועס גורם לעצמו רעה איומה ונוראה; הוא מאבד את הנשמה הטהורה שניתנה בו ממעל, ומכניס תחתיה נשמה של טומאה. והוסיף: הרב היה מקפיד מאוד על כעס, והיה אומר שהוא יותר מכל שאר העבירות! כי הלא כל שאר העבירות אינם מחליפים הנשמה, אלא הכעס לבד. כי כאשר יכעס האדם - מסתלקת ממנו הנשמה הטהורה שבו, ותיכנס בו נפש מהחיצונים, ולזה כל הכועס - חכמתו ונבואתו מסתלקת ממנו, ואף אם יהיה חכם גדול וחסיד! כתב בספר 'חסידי' (ס' תתשכו): בשעה שאדם כועס - אל יסתכל אדם בו, כי עם ראיית עיניים מלאך רע עומד וממהר לנקום על צערו. ועוד קשה לשכחה, שמשכח תלמודו.

ה'מגיד', שהיה מתגלה ל'בית יוסף', הזהירו על עניין הכעס

חומר הכעס ביום המקודש - הכעס הינו דבר חמור בכל יום, אולם ביום השבת הופך הכעס לחמור שבעתיים. ה'אליה רבה' (רמב, א) הביא מהזהר: 'כל הכועס בשבת - כאילו הבעיר את אש הגיהנם'.

ה'מגיד', שהיה מתגלה ל'בית יוסף' ומדריכו בנתיבות ה' בתורה ובמצוות, הזהירו על עניין הכעס 'וכבר הודעתך כמה אתה צריך לנהוג בשפלות, שלא לכעוס על שום דבר בעולם! ... לכן, על שום דבר שבעולם לא תכעוס, ואפילו על מילי דשמיא שאתה צריך להראות ולהתנהג במידה זו על כל פנים'. והשל"ה כתב (שער האותיות): 'מידת הכעס, אין רעה בעולם כרעה זו!' (דרך עץ החיים).

איך יתכן להקדים ואפשרות ההתרה לפני ששמענו חיוב קיום הנדר?

א"ש ב' ידר נדר' (ה' 5)

ב'מקרא מפורש' מביא בשם ה'אבני נזר': מדוע פותחת התורה את הפרשה בכך שחכם עוקר את הנדר, והרי עדיין לא נאמר שצריך לקיים הנדר, וכי כך סדר הדברים הראוי?! הלא מתאים היה לכתוב תחילה שהנדר נדר מצווה 'ככל היוצא מפיו יעשה', ואח"כ להשמיע שאם אינו יכול לעמוד בנדרו, יש אפשרות שראשי המטות יתירו לו הנדר. ואיך יתכן להקדים ולהשמיע אפשרות ההתרה לפני ששמענו חיוב קיום הנדר? ופירש ה'אבני נזר' שהיא הנותנת, כל מה שיש לאדם אפשרות לידור ולהישבע ולאסור איסור על נפשו, כל זה נובע מהאפשרות שיש לחכם להתיר נדר, כי אילו לא הייתה אפשרות כזו, הרי היה הנדר איסור עולמי, ואין בכח אדם להוסיף איסורים, שנאמר 'לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו'. ואלא מפאת שנדר אינו כשאר איסורי תורה שאינם ניתנים להיתר, אלא ניתן להתרת חכם, ולכן אין 'בל תוסיף' ויכול לאסור איסור על נפשו. (שבת ומועדים).

(מתוך גליונו של הרב צ'ולק תשפ"ד)

ותחזינה עיננו בשובך לציון ברחמים

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח
ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אהבה לו בכל יום שיבוא

שמעתי מרעייתי, כי מידי שנה בשנה, בהגיע שלושת השבועות, התקשו להביט על פניו של הסבא

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על הצער של החורבן שהיה מוחשי יותר!

הצער של החורבן היה מוחשי יותר!
כיצד הם באו לידי כך? כיצד האבל שלהם היה כה נוקב ועצוב? כי הם
הבינו מה נלקח מעמנו ומה הפסדנו: קרבת אלוקים! השראת השכינה!

"עם ישראל עסוק בחורבן ואתה עסוק בבניה?"

שמעתי מאברך בן עליה, כי לפני כמה שנים הוא עסק בבניה
ושיפוצים בדירתו בתקופה זו של שלושת השבועות. כדרכו, הוא
היה מתייעץ בכל ענייניו עם דודי הגאון רבי **אריה פינקל** זצ"ל, ראש
ישיבת מיר ברכפלד, ויום אחד עלה לביתו לשאול אותו בענין כלשהו.
רבי אריה לא היה מסוגל לשמוע מילה, ודחה אותו מעל פניו ברכות:
"כלל ישראל עסוקים כעת עם חורבן בית המקדש", אמר בכאב, "מה
אתה מדבר איתי כעת על בניה?"...

ישנה אמרה מפורסמת שאמר מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בהקשר אחר:
היה פעם מלך שערך ביקור טקסי ומכובד בכל ערי מלכותו. הוא
עבר מעיר לעיר ומכרך לכרך, ובכל מקום קיבלו את פניו בכבוד
מלכים, בגינוני הדר ותפארת כראוי וכיאה. אולם בכפרים הקטנים,
בהם התגוררו בורים ועמי ארצות, שלא ידעו והשיגו מהי מלכות, לא
ידעו כיצד לקבל את פני המלך.

קודם הביקור המתוכנן, כינס ראש הכפר את כל התושבים
ואמר להם: "אמנם איננו יודעים כיצד לכבד את המלך, זה למעלה
מהשגותינו. אך בכל זאת אבקש מכם בקשה אחת: למרות שהנוהג
כאן בכפר הוא, שכל אדם זר שנכנס לפה משליכים עליו בוץ ואבנים.
אבקש הפעם שלא להחזיק במנהג זה בעת בואו של המלך לכפר
שלנו, הוא עלול להעניש אותנו בחומרה רבה על כך".

אמר ה'חפץ חיים': "כך זה גם כלפי הקדוש ברוך הוא, בדורות
קודמים עוד ידעו להעניק לו יתברך את הכבוד הראוי, לנהוג כלפיו
כפי המצופה. מאיתנו, בני הדורות האחרונים, הוא לא דורש כאלו
דרגות גבוהות. אולם בכל זאת מתבקש מאיתנו שלכל הפחות לא
נזרוק עליו אבנים"...

לענינו, הנמשל הוא, כי לכל הפחות בעת
התפילה, כאשר בכל מקרה אנו מתפללים
ומזכירים את חורבן בית המקדש, להשתדל
שייאמרו הדברים במעט יותר כוונה, במעט יותר
התעוררות הלב. זה לפחות מה שנדרש מאיתנו.
(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

כולנו שמענו על אנשי
ירושלים של מעלה,
שהיו יושבים ומקוננים
על החורבן באבלות
ובצער מוחשי - כמי
שמתם מוטל לפניהם,
וכל בית המדרש נתמלא
שלוליות מדמעותיהם.
כאשר מבין האדם כי
בית המקדש הוא המקום
המרום ביותר, המקום

בו מתאוה הקדוש ברוך הוא להיות, והצער שלו יתברך על החורבן
הוא נורא ואיום - הכל נראה אצלו אחרת.

שמעתי מרעייתי, כי מידי שנה בשנה, בהגיע שלושת השבועות, התקשו
להביט על פניו של הסבא, הגאון הצדיק רבי **שמואל אהרן יודלביץ** זצ"ל,
בעל ה'מעיל שמואל'. ראו עליו במוחש את צערו הגדול ושברון לבו
על חורבן הבית. בשבועות אלו לא עסק במשא ומתן עם הבריות שלא
לצורך, ולא יצא ובא למקומות בהם הוא עלול להסיח דעת מן האבילות.
בנו של רבי שמואל אהרן, דודי, מגיד המישרים הגאון הצדיק
רבי **שבתאי יודלביץ** זצ"ל, היה מוסיף ואומר במליצה: "עד תשעת הימים
הרגשנו במחיצתו של אבא זצ"ל את כאבו ויגונו על חורבן בית אחד,
אבל בתשעת הימים עצמם כבר הרגשנו את שני החורבנות כאחד"...

וידידי הגאון רבי **אליהו נחום פרנקל** שליט"א, מרבני שכונת 'גבעת
שאול' ומראשי כולל 'תורה אור', סיפר לי כי אינו מסוגל לשכוח משנות
ילדותו את מעמד אמירת הקינות בתשעה באב, בבית הכנסת המרכזי
בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. הרבה מהמתפללים אמרו קינות
כשנחילי דמעה נוטפים מעיניהם. לא רק גדולי התורה והצדיקים,
ביכו וייללו, אלא גם פשוטי עם ובעלי בתים, הוזילו דמעות לרוב.

לְעִי"נ

הר"ר יוסף ב"ר שלמה אהרן הכהן ז"ל

מרת ברכה ב"ר יוסף ע"ה

הר"ר שמעון יהודה ב"ר עקיבא הלוי ז"ל

מרת מלכה ב"ר אברהם יהודה ע"ה

עד אשר לקח מקל ושבר את כל הכדים

את בנו אל בית המזיגה וביקש כד יין. ירד המוזג אל המרתף כדי להביא את אשר נתבקש והבחור המתין למעלה. על הדלפק עמדו כדי יין ריקים וכאשר הריח הבחור את ריח היין היה הריח כה מאוס בעיניו עד אשר לקח מקל ושבר את כל הכדים... כאשר עלה המוזגמן המרתף וראה את אשר עולל הבחור מיהר ורץ אל אביו וסיפר לו את אשר הזיק בנו בבית המזיגה. שמח האב מאד ואמר: אל דאגה! אני אשלם לך את מלא הנזק, אולם שמחה גדולה בליבי כי עכשיו אני נוכח לדעת ששנאת היין בליבו של בני כאשר אמר הרופא.

כן הוא גם הנמשל. משה רבינו ביקש לראות את נקמת מדין כי רצה לברר לעצמו האם בני ישראל שונאים את המדינים או שמא יש בליבם חלק מן התאוה שראו אצל מדין. על כן, אם בשדה הקרב יעמדו בני ישראל כנוזפים ברפיון ידים, ידע כי אין שנאת המדינים בליבם, ואם ילחמו בכעס ובחימה ידע כי שונאים בני ישראל את המדינים. וזה שאומר המדרש: "ישמח צדיק כי חזה נקם!"

(מתוך הספר משלי המגיד מדובנא על התורה)

נָקָם נִקְמָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחֵר
הַתֹּאֲסָף אֶל עַמִּיךָ

במדרש (רבה כ"ב) מובא שהיה משה מתאוה לראות בנקמת מדין ועליו נאמר (תהלים נ"ח): "ישמח צדיק כי חזה נקם!" את דברי המדרש הללו ניתן להבין על פי משל שהמשיל המגיד מדובנא:

לעשיר אחד היה בן יחיד, בחור חמד, אלא שחסרון גדול היה בו שבכל עת היה נותן עינו בכוס ושותה יין וי"ש לשכרה. כל תחנונו של העשיר לא הועילו והבן נשאר בסורו. לימים בא לעיר רופא חכם. מיהר העשיר אליו ותינה בפניו את צערו ושאל ממנו אם יוכל לגמול את הבן משתיה. שמע הרופא ואמר כי הוא יכול לרפא את הבן מהרגלו הרע, עד כדי כך שכל משקה משכר יהפוך בעיניו למשוקץ. טיפל הרופא בבן ועשה מה שעשה, ולאחר זמן לא רב, בא אל העשיר ובישר לו כי הטיפול הצליח והבן שונא יין ושאר משקאות חריפים. השגיח האב על בנו וראה כי אכן הוא אינו נוגע לא ביין ולא ביי"ש, אולם רצה האב להיות בטוח בהצלחת הטיפול על כן שלח

אם לא היו מבקשים אוכל ושתייה, לא היו נזקקים לכך

וְלֹא הָיָה שֵׁם מִים לָעֵם לְשִׁתוֹת" (ד"ג י"ד)

מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל הקשה על הפסוק, "ולא היה שם מים לעם לשותות", לאחר שהעיד הכתוב שלא היו מים לעם לשותות, מדוע לא הוסיף והזכיר כי עד עתה הקב"ה נתן להם מן לאכול ומים לשותות? וביאר רבי משה זצוק"ל, כי באמת אם היו ראויים ולא היו שואלים שלא כהוגן, לא היו צריכים כלל לאכול. וכשם שלגבי המלבושים נאמר "שמלתך לא בלתה וכו'", היינו, מחמת שלא ביקשו בגדים, לא הוצרכו לבגדים - כך אם לא היו מבקשים אוכל ושתייה, לא היו נזקקים לכך. אבל בגלל שהיה פגם באמונתם, וביקשו לחם ומים, על כן ניתן להם. ואף על פי שהיה זה נס גדול, מכל מקום לעומת מה שיכלו לזכות אם היו שלמים באמונה, היתה זו מדרגה קטנה יותר. לכן לא הזכיר הכתוב שניתנו להם לחם ומים, מחמת שהוא כגנאי. אלא הזכיר הכתוב שלא היו מים לעם לשותות, ואם רואים שהם חיו, הרי נבין מכך שהיה זה בנס גדול.

לשם מה התורה מפרטת את מסעותיהם

וזוהו שכתבה התורה מסעות בני ישראל, ללמד כי אף על פי שכל המסעות היה לתכלית ההגעה לארץ ישראל, אל תאמר שהנסיעות הקודמות לא שוות, אלא כל נסיעה ונסיעה תכלית בפני עצמה היא.... ובוזה איתא משמיה דהבעש"ט זיע"א שאמר שכל אדם, עובר בימי חייו עלי אדמות את כל מ"ב המסעות, כל אחד בדרכו שלו ובפירושים משלו... ואמר על כך פעם האדמו"ר רבי דוד מלעלוב זיע"א, שבעת שיבא הגואל, אזי יתחוויר לכל אדם כל ה'פרשת מסעי' שהוא עבר בעולם, אז הוא יראה שהכל היה בכוונה תחילה לטובתו ואז הוא "יצחק" על דאגותיו וטרדותיו במסע חייו, ויבין שהכל היה לטובה...

אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל

רבי שמחה זיסל זיו, הסבא מקלם זיע"א, מפרש לשם מה התורה מפרטת את מסעותיהם של בני ישראל וכך אמר: ידוע הוא שהנאות גשמיות התכלית נגמר כשבא לתכליתו, מי שנוסע למקום מסויים יגיע לתכלית המטרה, רק כשיגיע לשם, אולם הנסיעה לשם אין בה "תכלס" ואם לא הגיע לשם לבסוף אפילו שנסע הרבה זמן, אין לנסיעה שום ערך.

ברוחניות לעומת זאת, כל הכנה והכנה בעבודת ד' היא תכלית בפני עצמה אף על פי שלא נגמרה לבסוף, יש שכר על עצם היגיעה!

השל"ה הקדוש כתב שמה שיש עושין בבתיהם צורות שחורות מרובעות אמה על אמה, וכותבין על גבה 'זכר לחורבן', הוא שחוק והיתול בעיני

כל מה שכדאי לדעת על אמה על אמה - 'זכר לחורבן'

אולם בערוך השלחן כתב שגדולי האחרונים כתבו דלא מהני מה שמשחירין אמה על אמה אלא דווקא להניח ריק מסיד, ואצלינו משחירין וכיון דרגילין שזהו ההיכר לחורבן מה לנו אם כה ואם כה. ועיין בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סימן פ"ו.

המשנה ברורה (סק"ג) כותב שאותו השיור יהיה בלא סיד, ודלא כאותן העושין אמה שחור, דזהו ג"כ ציור, ויש מקומות שעושין שחור

וכותבין על זה 'זכר לחורבן'.

ובשער הציון (סק"ח) כתב שאף שהחיי אדם מחמיר גם בזה, מכל מקום נראה שאין למחות ביד המקלין, אחרי שהאליה רבה הביא בשם האגודה סמך להמקילין שעושים שחור.

ולענין הציורים המבטאים את ענין החורבן כתב הפמ"ג שאין יוצאים בזה כלל, וכ"ה להלכה בנימוקי או"ח ועוד.

האם מותר לתלות תמונה של הכותל על מקום של אמה על אמה

הגר"ח קניבסקי נשאל האם מותר לתלות תמונה של הכותל על מקום של אמה על אמה שעשה כנגד הפתח, ועדיין נראה חלק מהאמה, והשיב שמותר. אך בשו"ת אבני ישפה (סי' קט"ז) אסר.

הגר"ח קניבסקי נשאל אם יש ארון המכסה אמה על אמה, אם צריך לעשות במקום אחר, והשיב שהמנהג להקל, שכיון שיכול להזיזו סגי. וכן הקל הקהלות יעקב, אמנם לדעת הגר"ש אלישיב לכתחילה יש להחמיר.

השערי תשובה כתב שאפשר שצריך להניח אמה על אמה לכל חדר וחדר, כי חדר נקרא בית. וכן הורו החזו"א והקה"י שצריך להניח אמה על אמה בכל חדר וחדר. וכן נהג החתם סופר. מאידך דעת השד"ח חמד להקל, וכן נהג הגר"י פישר. ועיין בשאלת יעב"ץ (תשו' קס"ט).

כתב השו"ע: משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונין לעולם בנין מסויד וכו' אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד. המשנה ברורה (סק"ב) כתב שהנהגה בזמננו לא נהגו לשייר, ואפשר משום שסומכין על היש מקילין (שסיד שלנו אינו הסיד שצריכים לשייר) וכו', אך כל זה דוחק, וצ"ע על מה נוהגין היתר. יש מן האחרונים שמביאים עוד

טעמים ללמד זכות על אלו שאינם מקפידים על מנהג זה, אבל דבריהם אינם שייכים בזמננו, ולכן ודאי יש להקפיד על הלכה זו ולשייר אמה על אמה זכר לחורבן עפ"י כל כללי ההלכה, וכשם שנהגו גדולי הדורות להניח בביתם אמה על אמה בלא סיד. (פסקי תשובות)

אף בירושלים עיה"ק ת"ו נוהגים להשאיר אמה על אמה

בדברי המהרש"א בב"ב (בחדושי אגדות) משמע שרק בחוץ לארץ צריך לעשות זכר זה, ולא בארץ ישראל, וכ"כ בפירוש במדרש תלפיות. אמנם שאר פוסקים אינם מחלקים כלל, וע"ע שו"ת אז נדברו (ח"ז סי' ע"ג) שפשוט שאין לחלק כלל בין א"י לחו"ל.

אף בירושלים עיה"ק ת"ו נוהגים להשאיר אמה על אמה לא מסוידת. ויש מי שהביא בשם הגאון בעל לב העברי, שבירושלים אין חיוב לעשות זכר לחורבן, כיון שרואים את החורבן בעינים. ויתכן שדבריו הם לגבי הדריס סמוך ונראה למקום בית המקדש, אבל בשכונות החדשות גם לדבריו צריך לשייר אמה על אמה.

הוא שחוק והיתול בעיני

השל"ה הקדוש כתב שמה שיש עושין בבתיהם צורות שחורות מרובעות אמה על אמה, וכותבין על גבה 'זכר לחורבן', הוא שחוק והיתול בעיני, כי אדרבה, זה נוי. והירא את דבר ה' אל ישנה מדברי רבותינו ז"ל, ויניח אמה על אמה בלי מסויד.

רבינו טרח לשהות בכיתת הת"ת במשך חודש ימים כדי למנוע בכי של ילד!

ליטופי חיבה על הלחי וכמה סוכריות, הוא יתרצה ויפסיק את בכיו...

אמר לי רבי חיים: יש כאלו שמשנה להם היכן הם לומדים, אבל לי זה לא משנה, אני אלמד אותו דבר עם אותו ספר גם בכולל 'חזון איש' וגם כאן בחדר... לכן אני מעדיף לחסוך מהילד גם את הבכי של כמה דקות. לכן, אם הדבר לא מפריע למחנך, אבוא לכיתה במשך כמה ימים עד שהילד יסתגל לכיתה החדשה... כמובן, הבעתי את הסכמתי, וכי מילתא זוטרתי היא שהילדים ילמדו במחיצת רבי חיים...

וכן, היה רבינו מגיע מדי יום לכיתה עם ערימת ספריו, מתיישב בקרן זווית ושוקע בלימודו. הדבר נמשך כחודש ימים, עד שראה רבינו כי בנו היניק כבר התרגל והסתגל לכיתה ורק אז פסק מלהגיע. רבינו ברגישותו הגדולה, טרח לשהות בכיתת התלמוד תורה במשך חודש ימים כדי למנוע בכי של ילד!

כששים שנה לאחר מכן, ביקר רבי יעקב שיש במעונו של רבינו ושמע מפיו את המאורע שהתרחש בתלמוד תורה תשב"ר, בכיתתו של אביו, רבי ברוך. רבי חיים תיאר באזני רבי יעקב את האוירה הגועשת ששררה בכיתתו של אביו, שנהג למסור את שיעוריו בהתלהבות ולשיר ולרקוד עם תלמידיו. אולם השירה והריקודים לא הפריעו למרן שר התורה, שישב מדי יום מאחורי ערימת ספרים ושקד על תלמודו בריכוז מוחלט כאלו הוא נמצא בהיכל כולל חזון איש.

(מתוך הספר 'מותק האור' פניני רבי חיים)

נַחֲנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים לַפְּנֵי ד' (פ"ב ע"ב)

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א:

רבי ברוך שיש, אשר כיהן כמחנך בתלמוד תורה תשב"ר, סיפר את הסיפור המאלף הבא: בראשית אחת השנים הגיע רבינו מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א, כדי להכניס את בנו לתלמוד תורה. כמו הורים אחרים, ביקש רבינו רשות לשבת בפנית החדר בכיתה כדי לשתות מעט עם הילד ביומו הראשון. הגשתי לו כסא, הוא התיישב ושקע בלימודו. חלפה שעה קלה, ההורים כבר הלכו, אך רבי חיים עודנו יושב במקומו ותלמודו בידו.

חשבת בלבי שרבי חיים שקוע בלימודו, לכן לא שת לבו שההורים כבר הלכו, ניגשתי אליו ואמרתי לו, שכמובן אנו מתכבדים בנוכחותו, אבל אני חס על זמנו, ומצידי הוא יכול ללכת ולהשאיר את הילד לבדו, כפי שנהגו שאר ההורים. אמר לי רבי חיים, שהוא חושש שבלכתו הילד יבכה, ולכן הוא מעדיף להישאר בכיתה, שהילד יחוש תחושת ביטחון ולא יבכה. אמרתי לו שמנסיוני גם אם הילד יבכה, לאחר כמה דקות של

אמרתי לך שהוא לא יחזיר את הכסף היום!

לא יחל דְּבָרֵי (ז, ט)

הגה"צ רבי אריה לוינ' זצ"ל נזקק פעם להלוואה גדולה, והתחייב לפרוע אותה ביום פלוני. הוא הצליח להשיג את הכסף ביום המיועד, אלא שבדיוק באותו יום החל לרדת שלג כבד עד מאד. כשראו בני הבית את רבי אריה מתארגן ליציאה, ניסו למנועו מללכת: מה העניין להחזיר את ההלוואה היום? טענו בהיגיון - הלא בין כך ובין כך לא יוכל המלווה להשתמש בכסף שתחזיר לו ביום כזה שבו כל הבנקים והחנויות סגורים. אך רבי אריה סירב לשמוע זאת. אם התחייב להחזיר - הוא מצדו חייב לעמוד בדיבורו, ויהא המאמץ שיידרש לכך אשר יהא... כל הדרך בוסס בשלג. לבסוף הגיע אל בית אותו אדם. מבחוץ שמע את אשתו צועקת: "אתה חושב שהוא יחזיר היום את ההלוואה? אמרתי לך שהוא לא יחזיר את הכסף היום! הוא יסחוב אותך עוד יום ועוד יום, ומי יודע מתי יחזיר". והבעל מתאמץ להרגיעה: "נו, בוודאי שקשה לו להחזיר היום. ראי את השלג בחוץ!"

המתין רבי אריה כמה דקות בחוץ כדי לא להביכם, וכאשר שככו הקולות נקש על הדלת. פתחה לו האשה. כשראתה אותו הופתעה, אך תכף ומיד התעשתה: "הו רבי אריה, מדוע טרחת? לא היית צריך לבוא ביום שלג כזה! היית יכול לדחות את החזרת ההלוואה ליום אחר. הרי בכל מקרה אין לנו מה לעשות בכסף היום..."

"חמש דקות קודם לכן" - סיפר רבי אריה - "שמעתי בדיוק מה היא חושבת עליי... כה שמחתי באותו רגע שלא דחיתי את השבת ההלוואה ועמדתי בדיבורי!"

(רבי אריה יודלביץ' שליט"א - מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

ניגש אלי יהודי, נתן בידי פתק וברח

הגאון רבי שלמה מילר שליט"א: לפני הרבה שנים התפללתי תפילת שחרית במנין המתקיים בשעה מאוחרת יותר מהמניין בו אני נוהג להתפלל. במהלך התפילה ניגש אלי יהודי, נתן בידי פתק וברח. הוא כתב שמקום עבודתה של אשתו נסגר ומשכורתה לא שולמה, וכעת אין להם כסף להוצאות הבסיסיות ביותר. הוא הוסיף ושאל אם יש לי עצה עבורו, וציין את פרטיו האישיים.

חשבתי לעצמי: מה אני עושה? מהיכן אני מארגן לו משכורת?! המקסימום שאוכל לעשות הוא להעביר את הפתק לקופת צדקה כלשהי, כדי שיראו מה אפשר לעשות! בסיום התפילה, הבחנתי ביהודי בעל אמצעים הנמצא בבית הכנסת. 'אעשה מאמץ קטן ואגש אליו', אמרתי לעצמי. ניגשתי אליו והושטתי לו את הפתק. הוא רק ראה את שמו של היהודי, וקפץ מהמקום.

"אני חייב ליהודי הזה הכרת הטוב! כשהגעתי לקרית ספר, השכן הראשון שדפק אצלי בדלת, האיר לי פנים וקיבל אותי בברכת 'שלום עליכם', ובנוסף נתן לי רשימה של כל המגיינים - היה הוא!" הסיפור עם הפתק אירע ביום רביעי. ביום ששי נשמעו דפיקות בדלת ביתי, ובפתח עמד היהודי בעל האמצעים ובידו מעטפה. "יש כאן שלושת אלפים וחמש מאות שקל. אני מבקש שתעביר לו את הכסף!"

במבט ראשון, נראה שמכיון שהתפללתי במנין מאוחר יותר מהרגלי, ראה אותי היהודי הנזקק ונתן בידי את הפתק, ובדיוק באותה שעה היה בבית הכנסת היהודי בעל האמצעים שבדיוק הכיר את אותו יהודי. אך באמת זה הפוך לגמרי! הקב"ה רצה לדאוג לאותו יהודי, ולכן עשה שבאותו יום אחר קצת ואבוא למנין מאוחר יותר, שם הוא יתן בידי את הפתק, וכך תתגלגל ישועתו!

(מתוך 'דורש טוב' בהוצאת 'יפה נוף')

והתחייב שאם תהיה לו הצלחה באותו עסק, הוא יפקיד בידי סכום גדול מאוד מרווחיו

אינו הולך ריקם ותמיד אפשר לעשות עמו גדולות ונצורות, אבל לא היתה לי בזאת הפעם הרגשה שאני זקוק לו מעמקי הלב, ומאחר וראיתי שאיני מצליח לעמוד בהסכם פניתי לאותו סוחר וביקשתי לבטל את התנאי שעשינו בינינו. סופו של המעשה היה שמיהר האיש לתת את הסכום שהתחייב עוד לפני שהצליח בעסקיו, ובזכות אותה צדקה זכה להצלחה מעל המשוער ב"ה.

לעומת זה, אספר מעשה אחר שאירע עמי שפעם לפני החגים, היתה בביתי דחקות גדולה מאוד, והתפללתי אל ה' בכל לב שיפתח לנו שערי פרנסה טובה, ובאותה עת שהתפללתי מתוך הרגשת חיסרון וצורך, אכן היתה התפילה מקירות הלב ובאותו היום, בדרך לא דרך, ראה מישהו את אחד מבניי באיזה מקום, ושאלו: בחור, האם למדת כבר הסוגיא של תקפו כהן? ובלי אומר ודברים נתן לו שלוש מאות דולר... ומאז אותו יהודי עוזר לנו רבות בכל העניינים בלי שביקשנו זאת מידו אלא הוא מעצמו בא והציע.

(מתוך שיחה תשפ"ב)

כ"ק האדמו"ר מתולדות משה שליט"א: התפילה מעומק הלב היא כסגולה נפלאה שלא יחסר לנו דבר, אמנם עבודה קשה עד מאוד היא, להתפלל מקירות הלב בשעה שאין שום צורך מיוחד המונח על הכף, כי טבע האדם שהוא אינו מגיע לסערת הנפש ולהמייט הלב אלא אם חסר לו דבר מה. וכבר אמר אחד מהצדיקים: "מעולם לא קנאתי באיש, פרט לאדם אחד שהיה מוריד דמעות בתפילת מנחה רגילה של ימות החול".

ובידיי הווא עובדא, שפעם בא אלי סוחר עשיר אחד בבקשה שאתפלל עבורו, שיצליח באיזה עסק, והתחייב שאם תהיה לו הצלחה באותו עסק, הוא יפקיד בידי סכום גדול מאוד מרווחיו, לצורכי ציבור ולענייני צדקה. ואכן קיבלתי על עצמי להתפלל עבורו כפי שביקש, אבל כאשר התחלתי להרבות בתפילה הרגשתי שלבי בל עמי, ואין תפילתי שגורה בפי, כי באותה עת לא חסר לי דבר ולא היה זה בערב יום טוב וכדו' שאז יש לחלק סכומים גדולים וצדיקים לגייס כספים, והגם שכל כסף לצדקה

עורך המדור:
אלחנן נתן ליכטיג

ואני חושב שעוד כמה שנים אתה תהיה מגדולי ישראל! אז מה יגידו, שאני נתתי סטירה לגדול בישראל?!

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: פעם בירושלים ביבנה היה מלמד בשם הרב חנינסקי, גיס של המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל. הוא היה יהודי חשוב ות"ח ובעל קורא בישיבת חברון. ופעם ילד טוב עשה איזו שטות, והוא היה סלבודקאי... אז הוא קרא לו, ואמר לו תראה, בעצם מגיע לך עכשיו סטירת לחי, עשית כזה דבר שלא יעשה ומגיע לך סטירה, אבל אני יודע שאתה כל כך מוצלח וכל כך רוצה ללמוד, ואני חושב שעוד כמה שנים אתה תהיה מגדולי ישראל! אז מה יגידו, שאני נתתי סטירה לגדול בישראל?!! אז לכן אני נמנע. אבל תהיה אחראי לעשות מעשים שמתאימים לאדם גדול...! הוא זכה מכל הכיוונים... לראות בילד הקטן את הכוכב הגדול.

עליו לדעת ש'הילד הקטן' הזה יכול לצמוח לגברא רבה! יש מפרשים שמסבירים, כתוב ומלמדי תינוקות עליהם נאמר "כוכבים לעולם ועד", למה דווקא הם?... כי כמו כוכב שבמבט מלמטה הוא נראה קטן, אבל למעלה הוא ענק. כל מלמד שלא יודע שביילד הקטן הזה מונח 'ענק', אסור לו ללמד

לקבל ברכה לפני הבר מצוה

סיפרנו פעם בשם מורינו הרה"ג ר' שמריהו רוט שליט"א שכשהוא נהיה בר מצווה הוא הלך עם הסבא שלו הרב זי"צ'יק - שהיה מאד קרוב למרן הרב שך זצ"ל - אל מרן הרב שך לקבל ברכה לפני הבר מצוה. והרב שך נתן לו דרשה שלימה כמה צריך להיזהר מחברים רעים... אחרי שהרב שך סיים להסביר עד כמה העניין חמור, ביקש הסבא מהרב, שהרה"י יתן לו ברכה...! אמר הרב שך, שהקב"ה יעזור לך שתשמר מחברים רעים! הוא לא הוסיף שום דבר אחר.

(מתוך ארוחת חיים קרח תשפ"ה)

מרחם הקב"ה על העולם בשבילו

.. לפי מה שהאדם מנהיג את עצמו
במדותיו בעולם הזה הוא מעורר
בגדלו למעלה בעולם העליון.

אם דרכו להעביר על מדותיו
ומתנהג עם אנשים
במדת החסד והרחמים
הוא מעורר בגדלו למעלה
את מדת הרחמים
ומרחם הקב"ה על העולם בשבילו

(ספירת השלשון שער הדיבור פרק ב')

מדוע נקרא משיח בשם 'צמח'

מה טעם נקרא משיח בשם 'צמח', כי אף על פי שכעת דומה עלינו כאילו כבר נכרת כל נצר ממלכות בית דוד בכל זאת להווי ידוע כי השורש עודנו חי וקיים ורק נסתר הוא מעינינו ובבוא העת הנכונה, 'צמח' מאליו ויתגלה לעיני כל בדומה לשורש של צמח הטמון עמוק באדמה זמן ניכר ורק בהגיע העת המתאימה הריהו מתחיל לנבוט ולצמוח עד שהוא מוציא אילן גדול נושא פרי.

משיח ישנו ונמצא והתגלה יתגלה בעת שיעלה רצון מלפני השם יתברך.

(הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א - מתוך אוצר הידיעות השלם)

ויכין שם לבית דוד כסאות, ועינינו רואות

נשלם ספר הפקודים ודגלי הצבאות, ולאקלים צבאות, שבח והודאות, למאות ולאלפים ולרבואות, וכאשר עשה עם אבותינו הגדולות והנוראות, יחיש בימינו קץ הפלאות, יבנה הבית והלשכות וגבול לפני התאות, ויכין שם לבית דוד כסאות, ועינינו רואות, והוא ברחמי ינקנו מנסתרות ומכל שגיאיות, ויראנו מתורתו נפלאות, וכן יהי רצון אמן :

(הרמב"ן סיום ספר במדבר)

במה הארכת ימים

שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה
'במה הארכת ימים?'

אמר להם:

מימי לא נתכבדתי בקלון חברי
ולא עלתה על מטתי קללת חברי *
וותרן בממוני הייתי

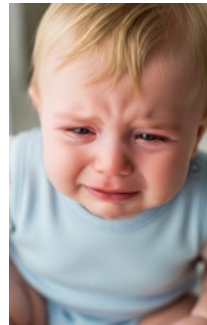
* (כי הוה סליק לפורייה אמר שרי ליה לכל מאן דצערן)

(מגילה כח.)

אמרה לו האמא תחכה לגיל עשרים ואני אענה לך תשובה

מסופר על ילד אחד שכעס על אמא שלו, שאלה אותו אמו על מה? ענה הבן אני זוכר שלקחת אותי לטיפת חלב, הגיעה אלי אשה עם מחט גדולה, ולאחר שניקתה אותה ושפשפה אותה טוב היא התקרבה עם זה אלי והחלה להרים לי את השרוול. ואת אמא שלי לא רק שלא עזרת לי אלא אף תפסת לי את הידיים בכוח ולמרות זעקות השבר שלי נתת לאחות לדקור אותי עמוק עמוק. אמרה לו האמא תחכה לגיל עשרים ואני אענה לך תשובה. הוא חיכה והגיע הגיל, הוא אמר לאמא שלו מה התשובה. אמרה לו האמא בוא איתי. היא לקחה אותו לאיזה בניין שהיה בו חדר גדול, פתחה את הדלת והנה הוא רואה ילדים בני גילו נכים בקושי זזים. אמא שלו אומרת תיגש לשאול אותם למה הם נראים ככה? הוא ניגש לראשון למה אתה נכה הרי בגילי היית כמוני והבחור עונה לא חיסנו אותי מפוליו. וכן השני וכן השלישי והרביעי. אמר הילד לאמא תודה רבה שחיסנת אותי מפוליו ושמתת לי על הידיים, אני אעשה כך גם לילדים שלי.

היכן השולחן, מה יש בבקבוק הזה, והיכן מדליקים כאן אור?

אמרה שגורה היא בפי בעלי אמונה - "ישועת ה' כהרף עין". רבי נטע ציינורט זצ"ל הסביר: כאשר העין עצומה, הכל עלום - היכן השולחן, ואיה הכיסא? מה יש בבקבוק הזה, והיכן מדליקים כאן אור? אבל ברגע שהעין נפקחת, הכול הופך להיות ברור ומובן, בבת אחת, כהרף עין. בעת שתבוא הגאולה, מייד תתורצנה כל הקושיות, כביכול תיפקחנה העיניים והכול יהיה מובן במבט לאחר, ואז האדם יוכל ויבין, איככה לא האמין ולא בטח בהקב"ה ובטובו הגדול. למה אפוא להמתין, כשאפשר כבר עתה לחזק את הלב באמונה?

(הגני בידן - חיים שיש בהם)

הוא יכול להחזיר כמה ספרים למדף, לפני שמישהו ייכנס ויראה אותו.

או בן דוד שהתרגשה עליו צרה כלשהי, אל תסתפקו בצקוק לשון ותמשיכו הלאה. תרשמו את שמו של החולה או של הזקוק לישועה, ותתפללו עליו. אף אחד לא צריך לדעת מזה. תעמדו איפה שהוא בפינה. ותדברו עם ה'. אני מכיר יהודי שמחזיק בכיסו דפים שבהם כתובים שמות חולים. עשו כך. החזיקו בכיס דפים כאלה, ומדי פעם, הסתכלו בהם והתפללו על השמות שכתובים שם. זו הזדמנות חשובה ביותר. להתפלל על יהודי חולה זה גמילות חסדים, זה חסידות וככל שנדבר את ליבנו יותר לעשות מעשים כגון אלה, כך נגדל יותר ויותר. וכשזה נעשה בהצנע לכת, בחשאי - זה השיא! כל דבר שנעשה בחשאי הופך לגדול במיוחד.

(תורת אביגדור, הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל, פר' ויקהל תשפ"ד)

כשעובדים את ה' בצנעה, יש לכך ערך רב ביותר. אם תשיקיעו מחשבה, תמצאו דרכים רבות לעזור לאנשים בחשאי, ולעשות פעולות שאיש לא יידע אודותם. ניקח לדוגמה בחור ישיבה. שנמצא לבדו בבית המדרש - הוא יכול להחזיר כמה ספרים למדף, לפני שמישהו ייכנס ויראה אותו. יש אחרים שקונים ספרים ומניחים אותם ב'אוצר' של הישיבות. יש אנשים כאלה. אף אחד לא מודע למעשיהם. הם מקיימים מצוות בסתר, בחשאי, ורק הקב"ה רואה אותם. אפשר גם להתפלל על השני מבלי שהוא יידע על כך. יש כל כך הרבה אנשים שזקוקים לתפילה - מעוכבי שידוך, יהודים עם בעיות בפרנסה. כשאתם שומעים על בן של ידיד שחולה מאוד ל"ע, או על שכן

גיסתי הרבנית חנה שטיינמן ע"ה הגיעה פעם לבקר בביתנו בשבת

גיסתי הרבנית חנה שטיינמן ע"ה הגיעה פעם לבקר בביתנו בשבת וראתה סדין ששימש ככיסוי למיטה שניצבה בסלון ביתנו. היא התרגשה ואמרה: "הא! אני מחפשת ממש כזה כיסוי!". בני-ביתי השתוממו; מה היא מצאה בסדין כה ישן וחסר - ייחודיות? היא הסבירה: בשנים לאחר שחותנה ראש הישיבה הרב שטיינמן זצ"ל התאלמן, היתה היא ממונה על הסדר והניקיון בבית ודאגה שראש הישיבה לא יחסר לו דבר מן המועט-שבמועט שהרשה לעצמו כאן בעולם הזה. על המיטה הידועה שהרב שטיינמן היה יושב עליה היה כיסוי שמסתמא עבר עליו יובל ובלוי וישן היה, ורצו כמה פעמים להחליף אותו. אך הרב לא הסכים בשום פנים ואופן וטען: "בשביל מה צריך? מה רע בזה?". חיפשו, אפוא, סדין באותה דוגמא, אך מיושן קצת פחות, כדי שיוכלו להחליף מבלי שייבחין - ולא מצאו. והנה לפתע היא מזהה שאצלנו יש סדין באותה דוגמא, והתמלאה שמחה. כמובן אנו שמחנו לתת, והחילופין נעשו בלי שראש הישיבה ידע מכך...

(הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א מתוך הספר 'לעשות רצונך')

הילד טעם מהגלידה, לא עברה חצי שעה - והנה כולו פורח אבעבועות

לפני כמה שנים היה לי סיפור מעניין. התקשר אלי יהודי, יש לו בן שהינו אלרגי לחלב. הוא קנה לו גלידה שכתוב עליה 'פרווה', בכשרות מהודרת, הילד טעם מהגלידה, לא עברה חצי שעה - והנה כולו פורח אבעבועות. ברור מעל לכל ספק שבאותה גלידה פרווה יש מרכיבי חלב. התקשרתי לנותני הכשרות, במקרה ענה לי יהודי שהכרתי, הוא לא נבהל מהשאלה. הסביר כך: החברה המדוברת מייצרת גם מוצרים חלביים. כאשר נגשים ליצר מוצרי פרווה, שוטפים את כל קו הייצור היטב. אבל, לא ימלט שנשארים עקבות חלב פה ושם. המוצר כשר למהדרין מן המהדרין, שכן מדובר בכמות מזערית הבטלה לא בששים, אלא בששים אלף ויותר. למדתי מהסיפור מוסר השכל: אתה יכול לכתוב על המוצר פרווה, אפילו עם חותמת הכשר מהודרת. אבל, אם יש בקו הייצור גרגר חלב כלשהו, מישהו יפרח... אי אפשר להסתיר.

כל מעשה קטן שאנו עושים, ניפגש עמו במהלך הדרך. או בעולם הזה או בעולם הבא. אדם חושב, מי רואה, מי יודע. והנה, הכל מתגלה. אין דבר נעלם מהקב"ה ואין נסתר ממנו.

(רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם מרגליות שליט"א, מתוך הספר 'מפיק מרגליות' - שבועות)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

המבצע הגדול שפיתה ז' הפתיעה את פיתה ח'

חיים ויענקי מספרים על המתרחש ב"תלמוד תורה"

התשובות, ואז השואלים יזכו
בנקודות.

כמו שספרנו לכם, הנושא הפעם
הוא "פה טהור", כלומר - שמירת
קדשת הפה, כמו זהירות משקר,
שמירת הלשון וכדומה.

**איציק, שהינו התלמיד הכי
'צדיק' בכיתה**

אנחנו, תלמידי פיתה ז', התחלנו
לחפש בספר "חפץ חיים - שמירת
הלשון", בכדי למצוא שאלה
שתלמידי פיתה ח' לא יידעו עליה
את התשובה.

כמה תלמידים מהכיתה לא כל כך

שמו לב, והחלו לדבר וללגלג על פיתה ח'... "לא צריך לדאוג"
הם אמרו, "בין כה וכה פיתה ח' היא פיתה עם תלמידים חלשים
שלא יודעים כלום". אבל אז קם מיד איציק, שהינו התלמיד
הכי 'צדיק' בכיתה שלנו ואמר להם:

"הזהרו, זו לא חכמה להכין שאלות על לשון הרע, ובאותו
זמן לדבר דברי גנאי על אחרים. אם הנכם מעוניינים להצליח,
חשוב ביותר שתשמרו על הלשון". הנהנו בהסכמה כי "נאח
דורש ונאח מקיים" והמשכנו מיד בהכנות ובמאמצים למצוא
שאלות שיפתיעו את תלמידי פיתה ח'.

שהם בוודאי ילמדו לפחות את תחילת הספר

אריה, אחד מילדי פיתתנו הציע לשאול "על כמה לאווין
עלול לעבור מי שלא שומר על לשונו, ומדבר דברי גנאי על
חברו", אבל השאלה נפסלה כי כבר בתחילת הספר "חפץ

כבר בתחילת חדש תמוז החלו
ההכנות לחידון סוף שנה בת"ת
שלנו. חידון סוף שנה הוא חידון
מיוחד ממש, כשמילדי שנה הוא
מצלח יותר מהשנה הקודמת.
רמת הפרסים עולה ומשתתפים בו
תלמידים רבים.

השם "חידון סוף שנה" הוא קצת
מטעה, כי אין מדובר בחידון על
הלימוד של כל השנה, אלא מבצע
פרסים ענק של מבחנים על הלכות
שונות.

בשנה קודמת המבצע התמקד
בהלכות שבת והשנה נבחר הנושא
"פה טהור".

הפרסים המדהימים שהבטיחו לנו

הפרסים המדהימים שהבטיחו לנו וצורת המבחנים גרמה
לנו שפמעט כל ילדי הת"ת שלנו החליטו השנה להשתתף
בחידון. וכך נקבעו כללי התחרות:

המבחנים יהיו לכל פיתה וכיתה, כשכל פיתה עורכת מבחן
לפיתה שמעליה, לדוגמא: תלמידי פיתה ז' מכינים שאלות
לתלמידי פיתה ח', תלמידי פיתה ו' לתלמידי פיתה ז' וכך הלאה.
כשתלמידי ז' שואלים שאלות את תלמידי פיתה ח', אם תלמידי
פיתה ח' יודעים את התשובה הם זוכים בנקודות, אף אם הם
אינם יודעים את התשובה - הנקודות עוברות לתלמידי פיתה ז'!
לכן, בכדי לזכות בנקודות, כל פיתה מחפשת שאלות קשות
ומסבכות כדי שהתלמידים בכיתה שמעליה לא ידעו את

חיים" מפורטים כל 17 הלאווין שאדם יכול להיפשל בדבור לשון הרע, ואנחנו תארנו לעצמנו שהם בודאי ילמדו לפחות את תחילת הספר ובטח ידעו את התשובה הנכונה. אבי הציג לשאל אותם, "איך אדם יכול לזכות בכל המצוות של השני" וגם את זאת פסלו ילדי הפיתה, כי כלם כבר יודעים את המובא ב"חפץ חיים" שמי שמדבר לשון הרע על חברו, חברו זוכה בכל המצוות של זה שדיבר עליו.

מה פתאום רוח הקדש???

ואז, לאחר חיפוש יסודי הפתיע איציק והציג את השאלה הבאה:

"האם זה נכון שמי ששומר פיו ולשונו זוכה להתלבש ברוח הקדש?"

"מה פתאום רוח הקדש???" שאלו אותו כל ילדי הפיתה, "מהיכן הבאת את זה?" ו

ואז הוציא איציק את ספר "חפץ חיים" והראה לכולם שכתב בזהר הקדוש (שמירת הלשון, פרק י"א).

בגלל שרבי ילדי הפיתה לא ידעו את התשובה לכה, נבחרה ברב קולות שאלה זו, אף לא לזמן רב...

למחרת התברר שאת אותה שאלה בדיוק הציג גם אח של איציק הלומד בכיתה ה', לשאל את תלמידי כיתה ו', ואנו חשנו שהם ישמעו את התשובה לפני שיגיע תורנו לשאל... ואז הפתיע איציק שוב: "יש לי עוד שאלה מיוחדת ואני בטוח שאת התשובה עליה הם לא ידעו -

מי ששומר פיו ולשונו נקרא "איש", ומי שאינו נזהר - איך נקרא?

שקט השתרר בכיתה, אף אחד לא ידע את התשובה.

עינו גם אתם בספר "חפץ חיים" שער הזכירה, בתחילת פרק י"א, ונעזרו לנו למצוא איך נקרא מי שאינו שומר פיו ולשונו.

אם הנכם מעוניינים לזכות בפרסים שלנו כאן בגליון, אז מתקשרים עכשיו למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95 עד יום שני בשעה 8.00 בערב, אומרים את השם ומשפחה שלכם, ומס' טלפון ואת העיר שאתם מתגוררים בה. ואז עונים כמובן את התשובה לשאלה זו

כָּבֵה

עונים תשובות

וזוכים בפרסים

במה זוכים?

זוכים בשובר לקניית ספרים

בסך 50 ש"ח

איך עונים?

מכניסים את התשובות לכל השאלות בקצרה

מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'

073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם

עונים את התשובות בקול צלול ובהיר

עכשיו מתפללים שתזכו

שבוע שעבר שאלנו

מה המילים החסרות כאן מהנכתב ב'חפץ חיים' בתחילת הפרט השישי שצריך לבדוק כשרוצים לספר גנות לתועלת?

התשובה לפניכם:

אם הוא יכול לסבב את התועלת

הזה בדרך אחרת

מי זוכה בפרסים?

בגליון פגרת חוקת, הבטחנו 2 שוברי קניה לספרים בשווי 50 ש"ח כל אחד.

הזוכים הם:

יהודה שפירא ממודיעין עילית זכה ב 50 ש"ח

דובי נויס ממודיעין עילית זכה גם הוא ב 50 ש"ח

הזוכים קבלו הודעה טלפונית

חפץ חיים | שמירת הלשון | ואהבת חסד

מי האיש החפץ חיים

הלכתי לשם אחריהם. הוא נכנס, הרב'ה ר' שלום היה חלש מאד. אבל הוא רק ראה את ר' נתן, אוי ההתרגשות היה עד השמים: "אוי ר' נתן! ר' נתן!" אמר בכזו השתפכות הנפש

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על הביקור בביתו של הגה"צ רבי שלום שבדרון

אמר בקול ובעל פה כמה שורות מאיגרת הגר"א, עם ניגון: "ועד יום מותו צריך האדם להתיסר. ולא בתעניתים, ולא בסיגופים - רק ברסן פיו ותאוותו". כך המשיך הלאה. הוא שר: "רק ברסן פיו ותאוותיו. וזו היא התשובה".

אתם שומעים? חזר ר' נתן - אתם שומעים - זו היא תשובה, "רסן פיו" - אחד מרסן את הפה שלו, מרסן את תאוותיו! זו תשובה. "וזה יותר מכל התעניתים והסיגופים שבעולם. וזה כל פרי העולם הבא".

אחרי כן המשיך בניגון את המשך דברי האיגרת [ודמעות עמדו בעיניים]: "וכל רגע ורגע, אוי, זה ממש גיועלדיק, נשמע מה שהולך פה. איי הגאון מוילנא, קדש הקדשים, מה שהוא מודיע - "וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו" - מעוניין לדבר, אך חוסם את הפה במחסום. מדביק שתי שפתותיו כאבני רחיים. חוסם. אם כך הוא עושה - "זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער. ובזה יכופר לו כל עוון. וניצל משאול תחתית". אנו רוצים כל כך כפרה, מעוניינים ב'תשובה', וכאן הגאון מבטיח כי החוסם פיו "יכופר לו כל עוון וניצל משאול תחתית"! מכרה זהב. לא כך? בוער לו לדבר איזה ענין, ויש לו מאה היתרים שמותר וצריך לשות, ושבוודאי מצוה לדבר. אבל כיון שאין לו פסק ברור על הענין, הוא מתאפק וסוגר את פיו. ואז מה קורה? - הוא זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער! כל רגע ורגע. לא פעם אחת, אלא כל רגע נוסף שחוסם פיו. וכי זה לא מכרה זהב? מיליארד. הוא חזר על כמה שטיקלאך נוספים מהגר"א: "אבל העיקר לזכות לעולם הבא, על ידי שמירת פיו. וזה יותר מכל התורה והמעשים, כי הפה קודש קדשים. והדרשה של ר' נתן / ר' שלום, הסתיימה. אה, ממש מבהיל. ונזכה לשמור פינו לקודש.

(מתוך הספר 'חיי ראובן' בהוצאת 'יפה נוף')

אדם עם הפה שלו יכול במשהו קטן להיכשל בחמורי חמורות. מילה אחת הוא אומר ורחמנא ליצולן, חמורי חמורות. ולשון הרע שקול כנגד עבודה זרה, גילוי עריות, שפיכות דמים. מירעדיק, ואין עוד עבירה בעולם, שכל כך בקלות אפשר להיכשל בה.

אספר לכם מעשה. היה פעם יהודי גדול, ודאי שמעתם עליו - המשגיח בליקווד, רבי נתן ואכטפויגל זצ"ל. הוא היה משגיח בליקווד עוד בזמן רבי אהרן קוטלר. והיה מהקלעמר'ס מהתלמידים של רבי ירוחם ממיר. הוא הגיע לביקור בארץ ישראל, וכיון שהיה בידידות עם

הרב'ה ר' שלום שבדרון ז"ל, מירעדיקא ידידות, חפץ לבקרו.

בסוף ימיו של ר' שלום, הוא התגורר פה בבני ברק אצל בתו, והיה מאוד חלש. הייתי בשיחה בבני ברק מפי ר' נתן וכטפויגל. אחרי שאמר את השמועות הוא התעניין האם אפשר להיכנס אל ר' שלום? שמעתי שהוא מעוניין להיכנס, אמרתי לו: "כן, ודאי, אפשר להיכנס אליו". הלכו להודיע לבתו, והיא אמרה שאפשר להיכנס. כזו פגישה, חבל להפסיד - חשבתי לעצמי.

הלכתי לשם אחריהם. הוא נכנס, וכמו שאמרתי לכם, הרב'ה ר' שלום היה חלש מאד. אבל הוא רק ראה את ר' נתן, אוי ההתרגשות היה עד השמים: "אוי ר' נתן! ר' נתן!" אמר בכזו השתפכות הנפש, ר' נתן!

נו, רבי נתן התיישב. אוהו. הוא ביקש מר' שלום להגיד איזה ווארט. אבל כנראה שלא היה שייך. אמר ר' נתן וכטפויגל לר' שלום: "אם כך, אני אגיד את הדרשה שלכם, שדיברתם אצלנו בליקווד". חשבתי שהוא יאמר איזה רעיון, א'גוטא חידוש, - דבר עמוק מאיר עיניים.

ר' נתן זצ"ל פתח את פה קדשו, כשהוא חוזר על הדרשה של ר' שלום. מה אמר בליקווד?